

Naročnina listu: --
 Celo leto . . . K 10—
 Pol leta . . . . . 5—
 Četrť leta 2-50
 Mesečno. . . . . 1—
Zunaj Avstrije: ----
 Celo leto . . . . . 15—
Posamezne številke
 -- 10 vinarjev. --

STRAŽA

Inserati ali oznanila
 se računajo po 12 vln.
 od 6 redne petivrstice: pri
 večkratnih oznanilih velik
 --- popust ---
„Straža“ izhaja v pon-
edeljek in petek popoldne.
 Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravništvo: Maribor
 Koroška ulica. 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
 vsak dan od 11.—12. ure popoldne.

Kako bo?

Dunaj, 13. septembra.

Ni več dolgo do otvorjenja parlamenta, zato ni odveč, ako se brigamo za razmere, ki bodo nastale v njem zaradi nove vlade. Ministrski predsednik pl. Seidler se je pri sestavi svojega novega kabineta posvetoval samo z nemškim nacionalverbandom. Zato je sestava kabineta popolnoma v njegovem duhu. Da je v kabinetu tudi Jugoslovani in Ukrajince, to se je zgodilo vsled višjega vpliva, temu se ni smel niti Seidler niti nacionalverband ustavljati. Sicer pa je Seidler korenito korigiral ta nacionalcem neljub vstop s tem, da zastopnikoma jugoslovanskega in ukrajinskega naroda ni dal resorta in da je razmerje med nemškimi in slovanskimi ministri 11:4. Čehom se v kabinetu sploh ni odkazal noben sedež. Ali je to prava politika, da se Čehe pridobi, je druga reč. Kakor slišimo, se je ta za uradniški kabinet velika in nesmiselna napaka zgodila vsled vplivanja generalitete. Ako je to res, potem je vse razumljivo, kajti to bi ne bila prva neumnost, ki jo je imenovan faktor storil v vojskini dobi.

Češki Nemci so zadivljeni za novi kabinet, ker v njem ni nobenega Čeha. Tudi alpski Nemci so, čeprav godrnjajo zoper Zolgerja, v srcu vsled razmerja med nemškimi in slovanskimi ministri zadovoljni s kabinatom, osobito ker jim je Seidler kot protivesje proti Zolgerju koncediral Schauerja, čeprav je s tem napram socialdemokratom in slovanskim strankam zelo obtežil svoje siališče. Schauer je namreč prototip štajerskega nemškega jurista, nestrpljiv, netemeljito podkovan, a skrajno domišljav. Že kot vladni zastopnik je bil Schauer v parlamentu pri vseh strankah neprijatelj. Schauer je štajere in zato napram Slovencem „pravega“ duha. Hochenburgerjevo delo se bo torej nadaljevalo, doprinašali se bodo vedno novi dokazi, da je združenje Jugoslovancev neobhodno potrebno. Kot agitatorja za jugoslovansko idejo bi morali torej Schauerja pravzaprav pozdraviti, ako bi nam ne bilo žal za žrtve, ki bodo medtem vendarle morale veliko pretrpeti.

Trgovinski minister Wieser velja kot zaupnik onih ljudi, ki so za brezpogojno nadaljevanje vojske v smislu pruskih vojnih hujskačev. Iz dunajske Po-

itične družbe, kjer nastopajo mirovni prijatelji, je izstopil. Češkim Nemcem je izza dobe svojega delovanja v Pragi zelo ljub.

Nemški nacionalverband bo vlado podpiral. On je tako vladoželjen, da bi menda bil vladen, če tudi bi vlada sestojala iz samih Slovanov. Vsaki vladi se že vnaprej ponuja. Bajje gredo tudi Ukrajinci z vlado. Krščanski socialci se držijo rezervirano. Izdelujejo ustaven načrt, s katerim hočejo stopiti iniciativno pred javnost. Čehi, Jugoslovani, velik del Poljakov — verjetno, da vsi — nemški socialdemokrati in Italijani ne bodo šli z vlado. Program in večina Seidlerjevega kabineta, z obojim stoji slabo.

Nemška nestrpnost.

Ptuj, 8. septembra 1917.

Dne 2. kimovca se je v prodajalni tobaka, ki je nameščena v mestni hiši v Ptuj, pripetil naslednji slučaj: V prodajalno pride mlad mož ter zahteva v slovenskem jeziku kolek za 50 v. Prodajalka je takoj postala nervozna, ko je čula slovensko govorico in je nestrpno ponavljala: „Was heißt: kolek?“ So prodajalka ji lakonično odgovori: „Stempel.“ Nato se pa obrne prva prodajalka do kupovalca ter mu reče: „Können Sie nicht deutsch? Solche jungen Leute sollten mehrere Sprachen lernen! Ich bin schon alt und habe das Slovenische zur Not erlernt!“ (Ne znate nemški? Taki mladi ljudje naj bi se naučili več jezikov? Stara sem že, a vendar sem se za silo naučila slovenščine!) Nato kupovalec: „Znam jako dobro nemški in tudi druge jezike; a v občevanju rabim izključno slovenski jezik.“ Na te besede se pritakne nek nadporočnik, ki je bil ravno navzoč, ter reče: „Warten Sie, bis Sie zum Militär kommen! Dort werden Sie deutsch lernen müssen! Übrigens ist Peftau eine deutsche Stadt und da sollte man nur deutsch sprechen.“ (Čakajte, da pridete k vojakom! Tam se boste morali nemško učiti. Sicer je pa Ptuj nemško mesto in tu naj se govori nemški.) Nato odvrne kupovalec: „Da, kadar bom prišel k vojakom, bom moral nemški govoriti, danes sem pa še prost in mi ni treba!“ Z Bogom!“

Da so se obregali ob nas Slovence pred vojno razni ptujski kavalirji in razne ptujске dame, naj bo. Smo bili pač slabši kot pastorki v naši ljubi državi. Ali danes je druga! Danes ne krvavi le samo „Herrenvolk“ na fronti, danes krvave v prvih vrstah sinovi slovanskih narodov. Tam, kjer je najhujši bojni metež, tam najdete gotovo hrabre sinove

majke Slave. Kdo drži jugozapadno fronto? Morda samo „Herrenvolk“ in naši sinovi pa le gledajo, kako se oni trudijo zadržati zbesnelega sovraga? Naši fantje, naši možje krvave, trumoma padajo in puščajo svoja dragocena življenja za ljubljeno rodno zemljo.

Posilinemški Ptuj naj se zave, da ga obdaja železni obroč slovenskih občin, ve naj, da Ptuj živi od okolice, ne okolica od Ptujčanov. Pomni naj, da okoličani-Slovenci plačujejo istotako davke na krvi in blagu kot meščani, morda še večje nego ti. Zave naj se mesto Ptuj, da okoličani krvave na bojiščih, žrtvujejo blago in kri za dom. Mi smo podaniki istega cesarja, prebivalci iste države, nosimo vse neugodnosti, ki so posledica sedanjega časa, a ne uživamo vseh ugodnosti, ki jih nudi država neslovanskim narodom. To mora nehati! Naj župan Ornik še tako prepričevalno trdi, da je Ptuj nemški, v okolici pa da so „slavische Bauern“, kakor je trdil v slavnostnem govoru dne 17. avgusta; res pa je in to mu povemo napolna usta, da je v Ptuj večina Slovencev, da so nižji sloji naša kri in da imamo tudi med inteligenco vseh kategorij mnogo naših. Saj se pretaka tudi po žilah županovih slovenska kri! Slovenska mati ga je rodila, slovenska mati ga je negovala! In morda, morda pride še čas, ko bodo on in njemu enaki rekli: „Mea culpa! Grešili smo! Tudi mi smo Vaše gore sinovi!“ In prišel bo ta čas! Tedaj pa dobimo zadoščenje za vse žalitve, za vsa zapostavljanja, za vse krivice, ki so nam jih prizadevali naši nasprotniki!

Begunska beda in borzna kupčija.

Žalostno je stanje slovenskih beguncev z juga, da žalostnejše biti ne more. Dočim je vojna pahnila na tisoče in tisoče družin v brezmejno bedo, pa jih je zopet na tisoče, ki jih je vojska neizmerno obogatela. O tem poglavju piše „Edinost“:

Na stotisoče vojnih beguncev živi po barakah žalostno beraško življenje; na tisoče in tisoče jih pa živi raztresenih v zaledju, kjer ne vedo, kaj bo še z njimi in njihovimi rodbinami za teden ali dva. Naši begunci z juga so že tretje leto proč iz ljubljene domačije, kjer so jim domovja porušena ali požgana, polja in vinogradi poteptani, gozdovi posekani; izgubili so vse — so berači! Premnogi niso mogli rešiti nič drugega nego golo življenje; doma so pustili

LISTEK.

Cesaričina Zitina cerkvice.

C. in kr. divizijsko-trensko poveljstvo 6 nam piše dne 18. velikega srpana 1917:

V trajen spomin na zmagoslavno ofenzivo III. zboru meseca majnika 1916 in na junaške defenzivne boje meseca roznika 1917 je bil po prizadevanju divizijskega trenskega poveljnika, ritmojstra Riharda Prochaska, z uspešno pomočjo ing.-poročnika, arhit. Erlebacha iz Merana, vojnega slikarja Wolf-Rothenhana in nekaterih rokodelcev divizijskega trensa, ob veliki vojni cesti v dolino Assa, kjer je nekoč stala že cerkev, ki pa je bila vsled sovražne sile popolnoma porušena, pozidan nov hram božji, „Cesaričina-Zitina cerkvice“, predpoda vstajenja v pomlajenem veličastvu!

Umetnost, smisel za lepoto in tvorilna moč se združujejo v tej mični stavbi, ki po svoji posebni obliki in raznolikih barvah enako dobrodejno upliva na oči in srce in prijetno poživlja resnobno romantiko visokogorske planote in jo harmonično dopolnjuje.

Notranjost in zunanost te cerkvice je v prelepem soglasju, vse je kakor „zlit.“ Prostornost in trdno delo dviga stavbo nad značaj navadne kapele. Preprosta, lična in umetniška znotranja oprema pomaga veliki oltarni sliki sv. Zite prići do uspešne veljave. Sv. Zita je naslikana po pobožni pripovedki kot dekla, hiteča z vrčem po vodo. S svetu odtujenim pogledom koraka med planinskimi cvetkami, eve-

točimi ob studencu, čez pokrajino, koje prizori so vzeti iz doline Assa. Te gorske cvetice kaj lepo dopolnjujejo slični cvetlični oltarski okraski!

„Cesaričina Zitina cerkvice“ je bila slovesno blagoslovljena dne 15. avgusta t. l. ob 10. uri popoldne od c. in kr. vojnega superiorja 11. armade, Martina Guta in od poveljstva III. zboru v to določena c. in kr. vojnega kurata Miroslava Ratej ob navzočnosti še šesterih vojnih kuratov.

V vznesenih govorih v nemškem (vojni superior Guta) in slovenskem (vojni kurat Ratej) jeziku so bili orisani zmagoslavni orjaški čini „železnega kora“ v letih 1916 in 1917, ki so se vršili v bližini „Cesaričine Zitine cerkvice.“

Slovesnosti so se udeležili: Nj. svetlost armadni poveljnik feldcajgmojster Viktor pl. Scheuchens-tuel, Nj. svetlost general peh.

generalmajor Karel Soos pl. Badok,

polkovnik baron Karg, divizijonar generalmajor Rudolf Müller,

poveljnik skupine Rudolf Vidossich, artilerijski brigadir, polkovnik baron Walzel, podpolkovnik generalnega štaba Pavel Hoffmann, generalštabni zdravnik dr. Franc Radey, stotnik generalnega štaba Fr. Hiez, vodja ekspoziture 11. armadnega poveljstva, višji štabni zdravnik dr. Friderik Justian, gardni major prof Blankenstein, štacijski poveljniki podpolkovnika Franke in Veith, major Hut, vojni kurati Baranek, Gottwald, Günz, dr. Kulovec, dr. Kokol in divizijski župnik skupine Vidossich, stotnik dr. Preitinger, ritmojster Rihard Prochaska, ritmojster Felzmann, stotnik Maresch, ing.-poročnik arhitekt Erle-

bach, vojni slikar Wolf-Rothenhan in mnogo drugih, nadalje odposlanstva divizij s približno 25 častniki in 100 možmi, vrhutega vsi službe prosti častniki in moštvo v okolici bivajočih oddelkov.

Po slovesni sv. blagoslovitvi sta se služili dve sv. maši in sicer: v cerkvi za častništvo in moštvo odposlanstev od vojnega superiorja 11. armade, Martina Guta, ob asistenci štirih vojnih kuratov, ob milodonečih zvokih godbe na lok, petju nemške Šubertove maše s spremljevanjem na harmonij; istočasno še druga sv. maša na vojnem oltarju, nalašč v ta namen zelo okusno postavljenem za vojno službo božje na zadnji strani cerkvice, od vojnega kurata Miroslava Ratej, z asistenco dveh vojaških duhovnikov in mogočno donečo godbo na pihala.

Z navdušenim petjem cesarske pesmi se je zaključila ta vsem neizbrisna, do srca segajoča slavnost, kateri je prav ugodno služilo tudi prokrasno vreme in jo izdatno pospeševalo.

Tisoči vojakov, ki korakajo mimo te cerkvice sredi bojnega hruma, so prepojeni s čustvi hvaležnosti do naše cesarice, ki vsepovsod pomaga pozabljati vojne grozote in lajšati gorje, zažobe pa tudi preprijetni, poživljajoči utis kot zagotovilo lepše bodočnosti, uspešnega, blagoslovljenega miru, kojega so si priborili v dolgoletnih borbah.

Tisočere družine bodo v miru poromale k tej cerkvi in očetje bodo kazali svojim otrokom, kje da so se borili za dom in rod.

polne shrambe in polne kleti, omare polne perila in obleke, postelje z blazinami in večkratnim perilom, obuvala za leto in zimo — in vse to je bilo v bogat plen brezvestnim tolpom, ki so plenele za potrebo in brez potrebe. Uničeno vse — in prej premožni državljani, ugledni rojaki naši, tavajo kakor brezumni v tujem svetu, pod tujo streho čisto grdo gledani, prezirani — vsiljivci! Tisto malo denarja v gotovini — in le ta prihaja v poštev! — je že davno pošlo. Kar jih je po Kranjskem in Koroškem, utegnejo šele priti do državne podpore, ki jim je milostno dovoljena, a tudi drugod se morajo še le boriti za njo. In pri vsem tem se še govori o — velikanski dobroti, ki je jim izkazana s tem. Ako se oglašajo s svojimi terjatvami, ki jih imajo za izročeno blago, za svoj poslopja, ker so pobrali ves les, pa jih tolažijo: po vojni plačilo! Ako zahtevajo vsaj majhno svoto na račun svoje terjatve za uničeno domovje, jim odgovarjajo: po vojni — morda dobite kako odškodnino! Da pa morajo begunci tudi danes jesti in se oblačiti — kdo misli na to? Ako še begunci oglašajo za podporo, jih pade v — barake in to njih, doma ugledne in premožne državljane, ki bi lahko mnoge lačenbergerje iz zaledja dobro pogostili!

Ko je vojna prinesla stotisočim beguncem tako usodo, jih je pa tisoče državljanov spravila v tako blazen položaj, da vojno blagrujejo, ker jim je prinesla bogastva, o kakoršnem niso nikdar niti sanjali. „Denarja kot peska.“ Hipotekarni dolgovi izginjajo čez noč v ogromnih svotah.

Ljudje že več ne vedo, kaj bi počeli s tolikim denarjem. Ko so poplačali dolgove, ako so jih imeli, kupujejo polja in poslopja, ako so le kje na prodaj; plačujejo vsako ceno! Denarja se hočejo iznebiti in ga varno naložiti v realitetah, v blagu, če treba v kupih gnoja, le denarja ne pri hiši!

Toda denarja je veliko več, nego je možno nakupiti posestev, blaga in gnoja. Zato so denarni zavodi polni vlog, veliko več, nego jih morejo zopet izposoditi — in razbijajo si glave, kam ž njim?

Ako je slika tako nasploh, kaj šele pri vojnih liferantih in špekulantih, ki so si napolnili žep in blagajne. „Denarja kot peska!“ — ne vedo kam ž njim. In vrgli so se liki besni volkovi na borzue in druge kupčije. Ne morejo kupovati hiš in posestev, kajti teh ni dovolj na prodaj; zato so naskočili te dni borze na Dunaju, v Pešti in tudi v Berlinu, kjer pokupujejo najrazličnejše efekte za horendne cene. Delnice družb, ki bodo tudi po vojni imele bogato žetev, so poskočile za desetkratno vrednost in še višje! Rudniki, premogovniki, velika železarska industrija, petrolejski vrelci, tovarne avtomobilov, elektrarne, pomorske in rečne paroplovne družbe, opekarne, stavbinske družbe, tovarne za železniške

lokomotive in vozove itd., so podjetja, ki bodo imela po vojni za en cel človeški rod široko polje pred seboj za ogromno delo in še ogromnejši dobiček. Zato pa so borzni špekulantje razpredli lov na take papirje in prekašajo drug drugega v visokih, višjih in še višjih ponudbah, da je prihajalo na borzah že do divjih prizorov v tej čudni kupčiji, kjer tudi človeška strast prihaja do nepojmljivih ekstaz liki krvoločni hijeni, ko je gladna naletela na svoj — smradni plen!

Da je morala taka divja gonja na efekti presepati vse doseđanje meje o skrajnih pojmih dopustnosti, je dokaz dejstvo, da hoče finančni minister baron dr. Wimmer stopiti v dotiko z ravnatelji dunajskih bank, da se ž njimi domeni, kaj bi bilo ukreniti proti tako neizmerno narasli, vse doseđanje mere že presegajoči kupčiji z efekti na dunajski borzi. Finančni minister je mnenja, da taka kupčija, kakoršna je bila zlasti 2. in 3. t. m., se mora v bodoče onemogočiti. — Parlament se je že bavil z načrtom obdačevanja borznih kupčij in vlada zdaj grozi (šele zdaj!), da bo tudi ona za najradikalnejše obdačenje prometa z efekti.

Zakaj pa ne? Kdo bo plačeval vojne dolgove, velikanske obresti, ako ne tisti, ki lahko plačajo?! In kdo ložje plača, ako ne tisti, ki z divjo slastjo kupuje papir za 2000 K, ki je bil še pred kratkim le 200 K vreden? — Kdo naj sodeluje pri povračanju škode beguncem, ako ne tisti, ki so vsled vojne obogateli?! Parlament — evo, hvaležnega dela imaš tu dovolj!

Nemška stranka za nadaljevanje vojske.

„Deutsche Vaterländische Partei“ je naslov novi politični stranki, ki se je ustanovila v Berlinu. Načelnik ji je vojvoda Ivan Albrecht Meklenburg, duša pa vpokojeni veliki admiral in oče vojne s podmorskimi čolni Tirpitz. Ta organizacija je izdala proglas, v katerem pravi, da nemški državni zbor ni več izraz ljudske volje, da Nemci ne marajo miru vsled lakote, nego Hindenburgov mir. T a nova politična stranka ima namen, delati za nadaljevanje vojne v smislu nemških aneksionistov. Že njen prvi oklic to kaže in osebnost umirovljenega admirala Tirpitzja jamči za to.

Nemški narod pripravljen — skleniti mir

Znani nemški parlamentarec Scheidemann piše v berlinskem listu „Vorwärts“:

„Kdor ne preživlja svojih dni izključno doma in med časniki, ki živi marveč z narodom in ima stika z vojsko in mornarico, ta ve, da je naš narod sicer pripravljen za obrambo do poslednjega diha, ali da je tudi pripravljen, da danes sklene mir sporazuma, ki bi napravil konec temu strašnemu, ogromnemu klanju in ki bi dal vsem deželam možnost življenja. Vsak dan vojske stane nemško državo okoli sto milijonov mark, vsak dan stane tolika imetja in krvi, kolikor bi v miru stala kaka orjaška katastrofa. In tako gre dan na dan že tri leta. Frazo o nasilnem miru občutimo kot brezmejno nasilje, kot igro z življenjem in telesom našega naroda in z obstankom naše države. Za sporazumni mir je brez dvoma ogromna večina nemškega naroda kljub pangermanskemu kriku, ki ga v inozemstvu marljivo izkoriščajo. Zdi se, da je naravnost najnujnejša dolžnost nove vlade, da odkrito izjavi, da nima s pangermanskim krikom nikakih zvez; pak zato obžalujemo tem bolj, da delo državnega zbora za sporazumni mir po vedenju državnega kancelarja ni postalo vredneje. Vsaj še vedno ne za tiste ljudi, ki stojijo za njim. Toda, v državi je ni več niti ene instance, ki bi mogla voditi politiko proti rajhstagu. V kratkem času Michaelisovega kancelarevanja se je zamudilo mnogokaj, a mnogo se da zopet popraviti v odgovoru na papeževo noto. Upajmo, da razmere napredujejo kljub pangermanski desperatni politiki.“

Samostojna ogrska armada.

Budimpeštanski list „Az Est“ poroča, da je nova ogrska vlada sprejela v svoj program tudi točko: Ustanovitev samostojne ogrske armade. Cesar baje soglašal s to ustanovitvijo pod pogojem, da bi imeli obe armadi skupen generalni štab.

Uradno še vest o nameravani samostojni ogrski armadi in tozadevnem cesarjevem mnenju ni potrjena.

Radovedni smo, kaj porečejo k temu vsenemški listi, n. pr. „Marburger Zeitung“ in drugi, ki toliko tarnajo o razkosanju Avstrije, ako se mi potegujemo za samostojno jugoslovansko državo pod habsburškim žezlom!

Lilij Ljubomir.

(Prijatelju v spomin.)

Aliter enimeum tyranno,
aliter cum amico vivitur.
(Drugače se namreč živi s tiranom, drugače s prijateljem.) Cicero:
Laelius de amicitia 89.

Ne odpiram rad skrivnih vrat, ki vodijo v srce, v srce polno skrivnosti, bridkosti in bolečin. — Skrbno zapiram vrata dušam, hrepenim po skrivnostih. In čemu bi jih tudi odpiral? Da me potem sovražijo, nazivljejo velikega sebičnega! — Ne, nikdar ...

Imel sem skrivna vrata vedno skrbno zaklenjena, nihče ni vedel za pot, ki vodi do njih, in za ključ, ki jih more odpreti.

A zdaj — — —

Srce je prenapolnjeno, prenašati ne more več bolečin in bridkosti. Napraviti moram duši majhen prostor, sicer izkoprniti od hrepenenja, žalosti in bolečin.

In komu naj odprem prvemu ozka in skrivna vrata? Kdo naj prvi prestopi visoki prag in si ogleda priprosto in skromno stavbo bolečega srca? Kdo naj prvi pogleda v njega globočino? Komu naj prinesem prvemu šopek cvetlic, cvetočih na poljani mojega srca, povit iz cvetlice bridkosti, gorja in hrepenenja, v dar? Kdo si naj prvi utrga cvetlico na vrtu mojega srca? Vprašam.

Morebiti brat, ki počiva tiho v grobu? Ali sestra, ki je nimam? Kdo pa potem? Mlada deklica, lepa in nedolžna kakor gozdna vila? Ne! Tudi ta ni prva, ki bi utrgala cvetlico v mojem srečju!

Prvi venec spletem duši, ki o njej mislim, da je z menoj združena, da biva v meni, v srečju, ki jo naš vse čisla in ljubi, srečju, ki po njem vedno hrepenim. — Zastonj — zastonj —

Ta duša, to srce si ti, drago mi bičje — Lilij Ljubomir. A kaj, ko me pa ne razumevaš — — —

Bilo je v II. gimnazijskem razredu za zidovi nekega zavoda. V istem letu ko jaz, je bil sprejet v zavod meni popolnoma neznan in tuj Lilij Ljubomir. Prvo gimnazijsko dovršil v nekem drugem mestecu. Že ko sem prvokrat slišal njegovo ime od nekega tovariša v zavodu, ki me je tudi nekoliko seznanil z njegovim doseđanjem življenjem, sem sklenil, kolikor mogoče hitro spoznati njegov značaj in se ž njim bližje seznaniti. Čemu sem že takoj v začetku imel toliko nagnjenje do tega človeka — sam ne vem. Zanimalo me je že samo njegovo nenavadno in zelo lepo ime.

Osebnost sem ga hitro spoznal in sicer prvič nekega lepega popoldne na vrtu, ki se je raztezal poleg zavoda. Mudil sem se vedno v njegovi bližini, ga opazoval in spoznaval.

Postave je bil srednje in ravne; bil je kot iz voska napravljen od rok spretnega umetnika. Nobe ne pomanjkljivosti, nič preveliko, nič premajhno. In glavo so mu krasili zlatobarvni lasje. Izpod visokega čela mu je prijazno gorelo dvoje rujavih oči. Kadarkoli je uprl te krasne oči v me, razveselil in oblagodaril me je njegov mil pogled, osrečil mojo še mlado dušo. Govoril je v čistem sopranu, počasi in premišljeno, nepotrebne besede nisi slišal iz njegovih ust. Hodil je ravno in precej koketno. Obleka je bila na njem kakor izklesana; kratko: vse v redu in snažno, kakšne površnosti in nereda na njem nisi nikoli zapazil.

Nekega dne, pozno v jeseni, se izprehajam po vrtu. Prišel je sem tudi Ljubomir vedrit svojo dušo. Pogledam po vrtu, — vidim, da sva z Ljubomirom sama.

Pod staro jablano je stala na vrtu klop. Tja je sedel Ljubomir. Imel je pri sebi knjigo in kakor mi je pozneje sam povedal: Meško, Ob tihih večerih.

Počasnih korakov se napotim k stari klopi in prisedem Ljubomiru na levo stran.

„Oprostite, da Vas motim! Malo si tukaj počijem.“

„Nikakor me ne motite! Lahko ostanete, dokler Vam ljubo in drago.“

• „Prosim.“

Sedela sva tiho, vladala je tišina. On je čital, jaz pa zamišljen gledal v svet. Videl sem odpadati drevju rumeno listje, videl golo drevje, čutil pihati jesensko sapo. Videl sem ptice leteti v južne kraje, videl pred seboj umirati naravo, nekđaj zeleno, pisano, živo — zdaj pusto in prazno.

Videl sem vse to, čutil nasprotno. V duši sem čutil kliti novo življenje, čutil, pa sam nisem vedel, kaj. Čutim še danes, čutil še bodem ob grobu —

„Prosim, ste že čitali: Meško, Ob tihih večerih. Knjiga estetične vrednosti.“

„Sem že čital. Res, zlata knjiga. Posebno so mi v spominu ostale besede: Malo jih je, ki najdejo zvestega prijatelja.“

„Dober spomin imate!“

„Kako si kdo kaj takšnega ne bo spomnil! Ni velika resnica?“

„Da, prav govorite“, in umolknil je.

Rdečica je polila njegovo nežno in čisto lice. Oči so mu nemirno švigale semintja, gledal je še v knjigo, čital ni. Odkod izprememba? Sem ga s čim razžalil, ranil njegovo srce? Ne, Bog obvari!

„Kako, da je danes tako samotno na vrtu? — Samo midva sediva na tej klopi. Da ni Vas tukaj, i jaz nisem.“

Privzdignil je sklonjeno glavo. Vzdrnil sem ga iz zamišljenosti.

„Prosim, da me ne vikate! V isti razred hodim, kot Vi, sem torej Vaš tovariš. Velja?“ In pomolil je mi desnico.

„Velja! Odslej reciva drug drugemu „Ti.“ — Moje ime je: Josip Rajski.“

„Moje: Lilij Ljubomir.“

Spoznala sva se, moja želja se mi je izpolnila. Vendar to spoznanje od tistega trenutka trpinči mo-

Italijansko bojišče.

Dne 8. septembra je na soški fronti nastopil odmor. Ednajsta bitka je prekinjena. Sovražnik izgubil nad četrt milijona mož. Večji boji se vršijo edino za goro Sv. Gabrijela. Naši so Lahe pregnali iz vseh jarkov na zahodnem in severozahodnem pobočju gore. V treh dneh smo vjeli na goro Sv. Gabrijela nad 1000 Lahov, vplenili 15 strojnih pušk. Sv. Gabrijel je sedaj trdno v naših rokah. Položaj na ostali fronti se je za nas zadnje dni izdatno izboljšal. — Na koroškem in Tirolskem veliki sneženi zameti.

Gora Sv. Gabrijela očiščena sovražnika.

Iz vojno-časnikarskega stana se dne 12. septembra poroča:

Včeraj dne 11. septembra zjutraj rano smo pod varstvom goste megle začeli napadati Italijane, ki so se vgnezdili na raznih točkah pobočja gore Sv. Gabrijela. Italijanski odpor je bil skrajno srdit. V hudih bojih iz bližine, ki so trajali celi dan in celo noč, je bil italijanski odpor strt. Danes dne 12. septembra zjutraj so bili skorodane vsi jarki očiščeni sovražnika. Vjeli smo 200 Italijanov ter vplenili 10 strojnih pušk.

Rusko bojišče.

Rusi in Rumuni so se navalili zadnji čas z močnimi silami na naše postojanke ob Zbružu, v Bukovini in v kotu treh dežel. Najbolj vroči boji se bijejo pri moldavskem mestecu Tirgul-Očna. Sovražnik ni ničesar dosegel s svojimi napadi. — Na severnem krilu (pri Rigi) se je nemško prodiranje nekoliko ustavilo. Rusi so pričeli s protinapadi, katerim so se Nemci previdno izognili. — Notranje razmere v Rusiji so vsak dan boli razdrapano. Vse z radovednostjo pričakuje, kdo bo zmagal: Kornilov ali Kerenskij.

Dvoboj Kornilov-Kerenskij.

V Rusiji so pred tednom izbruhnili veliki notranji boji. Generalisim Kornilov in ministrski predsednik Kerenskij se borita za prvenstvo in nadvladaje. Kerenskij je radi porazov pri Rigi odstavil Kornilova, ki pa se ne mara pokoriti in koraka z močno armado proti Petrogradu, da ustrahuje Kerenskega. Nekatere vesti naglašajo, da se je Kerenskij izjavil za brezobzirno nadaljevanje vojske, do čim je baje Kornilov svoje mnenje korigiral, in je za to, da se začne z mirovnimi posvetovanji z Avstrijo in Nemčijo. Kornilove čete so že pred Petrogradom. Kerenskij se je postavil na čelu pe-

jo dušo, stoji mi vedno pred očmi, povsod me spremlja, me muči, muči hudo.

Zakaj? Čemu?

Ljubomir!

Od trenutka spoznanja Te ne smatram več za tovariša, temveč Ti si mi prijatelj, moja druga duša. Že od trenutka, ko sem Te prvič videl, je moja duša hrepenela po Tebi, po Tvojem prijateljstvu. In vedno sem hotel biti v Tvoji bližini, a nisem mogel. In to je bil za me hud udarec, ki je trl mojo rahločutno dušo. Iskal sem vedno priložnosti, kolikor mogoče velikokrat se s Teboj sestati, zabavljati, razgovarjati.

V Tvoji bližini sem se čutil neizmerno srečnega. Opazoval sem Tvoje rjave oči, lepo Tvoje nežno lice, poslušal in vsikal Tvoje milodoneče glasove, ki so se glasili lepše, kot doneči akordi srebrnih strun. Ljubomir! Tedaj si mi ustvarjal trenutke minljive sreče, osrečeval si me. Osrečeval si me, toda nisi za to vedel. Vedel tudi nisi za mojo ljubezen do Tebe, smatral si me samo za tovariša. O, bridkost . . . me miserum! —

Ljubomir. Bil si angelj v mojih očeh, moje srce je koprnelo po Tebi. Rado bi Te bilo sprejelo nase, a ni Te moglo, ni Te smelo — in si upalo. Kaj in koliko sem trpel. Malo da mi ni srce počilo od bridkosti in bolečin — od ljubezni do Tebe. Najbolj pa me boli, da Ti tega ne veš in ne čutiš — — —

Tvoja ločitev, zlata duša, mi je bila huda. Se mi je zdelo, da mi živje zveri trgajo srce, da me raheljni žgo z žarečim železom. Šel si, brez slovesa, brez tolažilne besede za mene, brez pogleda, ki bi me bil vsaj trenutek osrečil. Šel si, ostal sem sam! Ljubomir, Ljubomir!

Bil si duša mojega življenja, za Tebe sem živel. Vsaka beseda iz Tvojih ust, vsak lahek nasmehljaj, vsak mil pogled: zlato. O, kolikokrat sem ko-

trograjske garnizije in koraka kot nov generalisim, za katerega ga je proglasila nova vlada, proti Kornilovu. Pričakuje se, da bo pri kraju Luga, 60 km od Petrograda, prišlo do prvega spopada med Kornilovo in Kerenskijevo armado.

Francosko bojišče.

Na francoskem bojišču vsled meglenega vremena in hudih nalivov razen artilerijskih bojev v Flandriji nobenih važnejših vojnih dogodkov. Po več dni trajajočih pogajanjih in posvetovanjih se je posrečilo sestaviti novo ministrstvo Painleve, v katerem je prevzel prejšnji ministrski predsednik Ribot ministrstvo za zunanje zadeve.

Macedonsko bojišče.

Ker se je s četverosporazumovim denarjem posrečilo Venizelosu mobilizirati grško armado, ki po poročilih iz Pariza šteje 300.000 mož, je nastalo na macedonski fronti precej živahno gibanje. Severno-zahodno od Bitolja so močni francoski oddelki napadali avstrijske in nemške postojanke. Sovražnemu pritisku se je pri kraju Podgradec posrečilo naše in nemške bataljone poriniti nekoliko v gorovje, toda sovražno nadaljno prodiranje je ustavljeno. Ob jezeru Ohrida hudi artilerijski boji. Tudi ob reki Bojuzi v Albaniji, kjer smo se nekoliko umaknili, živahni spopadi med našimi in italijanskimi četami.

Francoska ofenziva v Macedoniji.

Francozi so na macedonskem bojišču iz prostora pri kraju Korcea pričeli dne 8. septembra napadati bolgarske, avstrijske in nemške postojanke. — Dne 9. septembra so se avstro-ogrške in nemške prednje postojanke umaknile s hribovja med jezeri Malik in Ohrida v začetje ležeče postojanke. Sovražnik nam sledi. Pri Podgradu, na južnem koncu Ohridskega jezera, se je razvila nova borba. General Sarraill hoče s svojim levim krilom doseči črto Resna-Ohrida in od tam uplivati na naše postojanke v prostoru severno od Bitolja.

Turška bojišča.

Na turških bojiščih živahnejše gibanje zlasti na egiptovski fronti južno in južnovzhodno od Gaze v južni Palestini, kjer je že prišlo do večjih spopadov med Turki in Angleži. Na tem bojišču so po poročilih iz Pariza zbrali Angleži baje 180.—200.000 mož. — Tudi na kavkaškem bojišču ob turško-perzijski meji živahnejši spopadi med Turki in Rusi.

prnel srkati Tvojih ustien sladkost — a nisem smel, ni mi bilo dovoljeno.

Ljubomir, Ljubomir!

Za vse to nisi vedel, — nisi čutil z menoj — bilo Ti je vse skrivito in tuje, zato: grenka in trnjeva je moja prijateljska ljubezen do Tebe. To me muči, to mori . . . Ali boš kedaj z menoj čutil? Vprašam, odgovoriti ne znam . . .

Na mojo dušo je legel mrak. Samotno tavam po temi ter iščem upov in nad. A temno je, ne najdem ničesar. Kličem v noč, vošlo odmevajo glasovi, strah me je pred samim seboj. Sam stopam po trnjevi poti življenja, iščem prijateljev in znancev. Tujec sem, moja prošnja ne najde nikjer odziva, utihniti moram zopet, molčati večno . . . Ogreva me še samo najblazje solnce, solnce materine ljubezni. Ta me spremlja, ta me ne zapusti, drugače sem sam — zapuščen. —

Rad molčim. Tudi o Tebi, Ljubomir, moram nehati brenkati tužne pesmi. Molčal bom, vendar trpljenje ne preneha. Izkusil sem in še izkušam: moje življenje je ljubezen brez ljubezni, zatorej: Amor vale — — —

Bodi srečen, Ljubomir! Spomni se moje ljubezni do Tebe vsaj tedaj, ko boš stopil na mojo gomilo, kjer bo spavalo srce, ki Te je neizmerno ljubilo. Vedi pa, da moje

srce trepeče,
išče si sreče,
trajne ljubezni uživati želi.
Vendar, zaman hrepenenje, zaman.
Sreča je fraza,
strta je vaza,
meni ljubezni užitek neznan.

Josip Ratski.

Politične vesti.

Konferenca Hrvatov z dr. Korošcem v Sarajevu in izjava Hrvatov. Po konferenci hrvatskih politikov z dr. Korošcem v Sarajevu je bila izdana dne 3. septembra izjava Hrvatov, ki se glasi: „Podpisani Hrvati izjavljajo: 1. Da so solidarni z deklaracijo Jugoslovanskega kluba na Dunaju z dne 30. maja 1917 za združitev vseh Slovencev, Srbov in Hrvatov. 2. Da zahtevajo popolno in splošno amnestijo za vse politične delikte. 3. Da zahtevajo oživitve vseh ustavnih svobod in sklicanje bosensko-hercegovskega sabora. 4. Da odobravajo interpelacijo gg. dr. Korošca in Hreljanoviča, ki so prava, čeprav ne popolna slika pravega stanja z ozirom na žalostne aprovizacijske razmere in vsakovrstne rekvizicije, ter gledajo s skrbjo v temno bodočnost svojega naroda.“ — Sarajevski „Hrvatski Dnevnik“ pristavlja: „Podpisi se ne bodo nikjer obelodanili iz različnih vzrokov, pač pa se bodo povedali ti vzroki vsakemu, ki to izjavo podpiše. Izjava s podpisom se izroči zanesljivemu človeku, ki jo bo v slučaju potrebe pokazal na Najvišjem mestu ali pa pred parlamentarno komisijo, ki je dolžna glede podpisov varovati najstrožjo tajnost.“

Ujedinjenje Jugoslovancev in notranji položaj. Češkoagrarni „Venkov“ priobčuje pogovor z dr. Korošcem. „Moji pogovori v Zagrebu in Sarajevu“, je rekel dr. Korošec, „so mi dali jamstvo, da je ideja narodnega ujedinjenja vseh Jugoslovancev dobila korenine, katerih ni več mogoče izruvati. Če so se z ozirom na notranjo ustavo jugoslovanske države od strani posameznih veroizpovedanj ali pokrajin ali stanov izrazile posebne želje, ne vidim v tem nikakega nasprotstva zoper uresničenje jugoslovanske ideje. Posebno hočem radi Bosne naglašati, da je tam razpoloženje za našo idejo razen posameznih oseb popolnoma ugodno. — Čeravno ima v sedanjem Seidlerjevem kabinetu sedež in glas jugoslovanski uradnik, vendar ne moremo sestave tega ministrstva imenovati srečno. Dr. Korošec je opozoril na dejstvo, da Čehi nimajo v kabinetu nobenega zastopstva in da pripada novemu ministruvstvu Hohenburgerjev pomagač Schauer, ravno tako tudi star nasprotnik Čehov profesor Wieser. Dr. Seidler s tem kabinetom ne bo dosegel nobenih pridobitev. Dr. Korošec upa na ožji stik s Čehi in tudi s Poljaki.

Nemci za „Zerstückelung Österreichs.“ Sedaj je med Nemci največji šlager, proti jugoslovanskemu vprašanju, da hočemo „razkosati“ Avstrijo. Toda le čujmo, kaj delajo Nemci! V nedeljo so imeli pangermanski politiki na Dunaju zborovanje, na katerem so sklenili: „Red v državi se more zdržati le, če se uvede nemški državni jezik, ako se odcepi Galicija in Dalmacija in se razkosa Češka na okrožja.“ Nemci bi radi Avstrijo tako „razkosali“, da nam odpade Galicija, Dalmacija in Severna Češka, na monarhijo in dinastijo nič ne mislijo, dočim se jugoslovansko vprašanje toobzirno giblje v popolnoma korektnih mejah. Toda Nemci niso „veleizdajalci.“

Profesor Jagič o „bosenskem jeziku.“ Član avstrijske gosposke zbornice in svetovnoznan slavist dvorni svetnik dr. Vatroslav Jagič, objavlja v listu „Information“ sledeči dopis, v katerem pravi: „V številki 78 lista „Information“ sem zapazil med drugim tudi članek, poslan Vam od nekega muslimanskega člana bosenskega sabora, v katerem navaja tudi moje ime in sicer v zvezi, proti kateri moram kar najodločneje protestirati. Res je, da sem leta 1894 v avstrijski delegaciji predlagal, da naj se provizorično deželni jezik v Bosni imenuje bosenski, in to, dokler ne pride med Hrvati in Srbi do sporazuma. Vendar ta moj predlog niti najmanj ne nasprotuje edinstvu srbsko-hrvatskega književnega jezika. Toda jaz sem takrat naglašal in izrecno poudarjal, da je ta takozvani bosenski jezik isti jezik, ki ga imenujejo v Zagrebu hrvatski in v Belgradu srbski jezik. S to konstatacijo sem hotel naglašati posebno ono vez, s katero nas združuje jezik v literaturi. Moj namen je bil: združiti, ne pa ločiti to, kar spada etično vkup, in na tej podlagi sem deloval celih 60 let svojega književnega delovanja. In temu načelu se nisem nikdar izneveril, ne oziraje se na to, ali je to vsem akterjem in krogom všeč ali ne. Jaz sam sicer nikogar ne morem prisiliti, da naj iz jezikovne skupnosti izvaja nadaljne posledice, vendar si pa kljub temu ne morem kaj, da ne bi izrazil želje, da naj bi tudi bosenski muslimani vendar enkrat uvideli, da bi bilo tudi zanje najbolje, ako bi svoje skupne interese gojili tudi s svojimi soplemenjaki druge vere. Toliko, da prepričim vsa kriva tolmačenja in vsa kriva izvajanja, kakor tudi popolnoma neupravičena sklicevanja na moje ime.“

Hrvatski sabor. Hrvatski sabor je v svoji zadnji sklenil poveriti vladnemu svetniku pl. Jankotu Jelačić nalog, da izdela novo volilno preosnovno

za Hrvatsko in Slavonijo. Za Hrvatsko in Slavonijo bo upejana splošna, enaka, neposredna in tajna volilna pravica. Volilno pravico dobi vsaka moška oseba, ki je dovršila 24 pravico, izvoljen biti pa vsaka moška oseba, ki je izpolnila 30. leto svoje starosti. Ženske osebe ne dobijo volilne pravice.

Za namestnika poglavarja za Bosno in Hercegovino je imenovan Maks pl. Gjurkovič. Mož Bosancem ni nesimpatičen, toda dokler ne bo sabora, bo težko vspel proti Sarkotičevemu sistemu.

Proč od Gradca! V predzadnji petkovi Straži smo ožigali postopanje nekaterih graških central, ki stojijo pod Claryjevim nadzorstvom, ker te centrale izzivalno zahtevajo od Slovencev, da se morajo v občevanju z njimi posluževati samo nemškega jezika. Prijeli smo grofa Claryja kot cesarskega namestnika in zahtevali od njega, naj napravi red in konec temu izzivalnemu postopanju njegovih central. Te dni izvemo, da deželna nakupovalnica pri cesarski namestniji še vedno zahteva od slovenskih trgovcev in županov nemškega dopisovanja. Ker se torej grof Clary ni popolnoma nič zganil in uradnikov pri tej nakupovalnici, pri uradu za sadje in zelenjavo, pri sladkorni centrali itd. ni podučil, da je na Štajerskem dobra tretjina slovenskega prebivalstva, ki mu gre do iste pravice kot Nemcem, zahtevamo z vso odločnostjo od osrednje vlade, da se za Slovenski Štajer ustanovijo samostojni uradi imenovanih organizacij, katere bodo vodili slovenski uradniki. Proč od Gradca!

Občinske volitve v Gradcu. Po dolgem molenovanju se je Gradčanom vendar posrečilo doseči pri vladi, da se odpravi sedanji občinski komisarijat in se na mesto vladnega komisarja izvoli občinski odbor. Volilni imeniki bodo razpoloženi od dne 27. septembra naprej skozi 4 tedne. Volitve se bodo vršile sledeče dni: III. volilni razred: 6. novembra, ožje volitve 9. novembra. II. razred: 13. novembra, ožje volitve 16. novembra. I. razred: 20. novembra, ožje volitve 23. novembra. Ker se je med strankami dosegel kompromis, ožje volitve menda sploh ne bodo potrebne. Volitev župana bo v prvi polovici meseca decembra.

Vse srbske pravoslavne šole na Hrvatskem zopet otvorene. Hrvatska vlada je odredila, da se morajo zopet otvoriti vse srbske pravoslavne šole na Hrvatskem in v Slavoniji, katere so bile v začetku vojske zatvorene.

Ogrsko-hrvatski državni zbor je bil odprt dne 12. septembra. Zbornica je čestitala Borojevičevi armadi k zmagoviti obrambi našega Primorja. Ministrski predsednik dr. Wekerle je izjavil, da je njegovo ministristvo popolnoma prevzelo program grofa Eszterhazyja. Sprememba volilnega reda je glavna točka vladnega programa. S to točko vlada stoji in pade. To vprašanje se ne more več djati z dnevnega reda. Dr. Wekerle je omenil, da je vlada odredila izgon tistih tujecev, ki so se v zadnjem času priselili na Ogrsko, da bi tam udobno živeli. Tujece, ki prihajajo na Ogrsko iz družabnih, kulturnih in drugih ozirov, se ne bo delalo nikakih zaprek.

Wekerlov program. Ogrski ministrski predsednik dr. Wekerle je v ogrski zbornici dne 12. septembra razvil program nove vlade. Wekerle je izjavil: Z ozirom na znani nasilni odluk ogrskega naučnega ministra, po katerem se prepove na rumunskih učiteljskih raba rumunščine in se dene nagobčnik tudi drugim nemadžarskim narodnostim, hoče Ogrska dobrohotno (!) dati nemadžarskim narodom prilagodnost, da si prilastijo ogrski jezik. Vlada bo vedno gledala, da posamezne šole ne bodo ognjišča državi sovražnih smeri. To se pravi, na Ogrskem se boče nemadžarske narode pod novo vlado enako tiralo v robstvo, kot za časa železnega Tisze. Wekerle obljublja, da bo odslej Ogrska poslala Avstriji več živ. Zunanja politika Wekerlovega kabineta bo nespremenjena. Z hvaležnostjo vzame na znanje mirovni predlog sv. Očeta in želi, da izrazijo tudi naši sovražniki enako pripravljenost za mir, kakor osrednji velesili. Ministrski predsednik pravi, da se bo prav kmalu sklenila nagodba z Avstrijo in da se vršijo gospodarska pogajanja z Nemčijo. Vlada izdeluje načrte za nove davke v pokritje ogromnih vojnih izdatkov. Važna je tudi naloga za saniranje valute. Wekerle zavrača napade na integriteto od strani nekaterih posameznih avstrijskih politikov in pravi, da avstrijska narodna avtonomija ne bo zadela integritete ogrske krone in da so mu celo na avstrijskih merodajnih mestih izjavili, da ta avtonomija ne bo imela na ogrska ozemlja nikakega upliva. Z ozirom na Hrvatsko in Slavonijo je rekel Wekerle, da hoče nova vlada obe deželi in tudi Dalmacijo, katera bi se naj priklopila h ogrski državi, krepko podpirati. — Hrvate bi rad Wekerle s praznimi obljubami odvrnil od skupne jugoslovanske ideje, kar pa se mu najbrž bo posrečilo. — Pri sledečem razgovoru je kršč.

sociallec Gieswein predlagal, naj se upošteva umestna vspodbuda škofa Fraknoja, po kateri bi naj parlamenti osrednjih držav izvolili po tri delegate, ki bi se posvetovali o temeljnih podlagah za mir.

Madžari v vojski. Madžarski dnevnik „A Nap“ se zelo vznemirja zaradi jugoslovanskega vprašanja in preti nazadnje monarhiji tako-le: „Ne pustimo se goljufati! V vojsko nismo šli za Avstrijo, ampak za svoje poštenje, da vrnemo Rusu obisk iz leta 1848. To naj vedo tudi preko Litve!“ — To je smešno ponašanje židovskega žurnalista. Madžari so se vedli tako, da imajo avstrijski narodi pred Madžari večji strah nego Rusi ali kak drug sovražnik. O tem še ni izgovorjena zadnja beseda.

Preuredba v kongresni Poljski. »Politische Korrespondenz« javlja, da se bosta lastnoročni pismi cesarja Karla in cesarja Viljema, s katerimi se obveščata generalna guvernerja v Lublinu in v Varšavi o preuredbi državne oblasti kraljevine Poljske, objavili dne 15. septembra.

Pri cesarju Viljemu. V Berlinu se vršijo pri cesarju Viljemu važna politična posvetovanja. Viljem se je dne 12. septembra posvetoval z drž. kancelarjem, načelnikom generalnega štaba in načelnikom admiralskega štaba. V Berlinu je dospel tudi prestolonaslednik in se je oglašil pri cesarju Viljemu. Gre se za odgovor papežu.

Tedenske novice.

20letnica ljubljanskega škofa Jegliča. Prevzvišeni g. knez in škof ljubljanski je 12. septembra obhajal 20letnico, odkar je bil v Sarajevu posvečen v škofa. Za cerkev in narod nad vse vnetemu višjemu pastirju še mnogo let!

Duhovniška vest. Prestavljen je č. g. Iv. Hanžič, kaplan v Škalah, v Kapelo pri Radencih, v Škale pa pride č. g. Friderik Strnad, kaplan v Kapeli.

Z vitežkim križcem Franc Jožefovega reda je odlikovan preč. g. vojni superior v Inomostu Jakob Tajek. Čestitamo!

Spremembe v frančiškanski provinciji sv. Križa. Ljubljana: P. Benyent Winkler za kaplana; P. Angelik Tominec, doktor in profesor bogoslovja; bogoslovci kleriki IV. leto: P. Gotfrid Ploj, P. Met. Valjavec. Novomesto: P. Atanazij Avser, gvardjan in vodja ljudske šole; P. Konstantin Luser, vikar; P. Alfonz Furlan, rubricist. Kamnik: P. Ferdinand Zajec, organist. Pazin: P. Hugo Bren, doktor bogoslovja; P. Benedikt Krakar. Brežice: P. Kl. Grampovčan, vikar. Maribor: P. Jeronim Knoblar, kaplan; P. Bernard Ambrožič, kaplan in katehet. Bogoslovci tretjeletniki v Mariboru: P. Bruno Schiffer, Fr. Emanuel Jarc. Sv. Trojica: P. Fulgencij Trafela. Vič: P. Julij Sušnik, kaplan. Brezje: P. Mariotel Holeček, prezident; P. Severin Fabiani. Novaštitca pri Ribnici: P. Ambrož Remic, prezident. Drugi neimenovani ostanejo kakor so bili.

Cerkvene vesti iz Koroškega. Za administratorja v Št. Rupertu pri Beljaku je nastavljen č. g. Albin Hudovernik, mestni kaplan v Št. Vidu ob Glini. Prestavljeni so č. gg. kaplani Karel Schätzle iz Št. Ruperta pri Celovcu v Št. Vid ob Glini, Stanislav Sulzer iz Nemškega Plajberka v Št. Rupert pri Celovcu, Franc Kovač, provizor na Strmcu, v Škočjan, Ludovik Viternik, administrator v Št. Jakobu v Rožu, kot provizor na Apače.

V kn.-šk. dijaško semenišče v Mariboru so bili na novo sprejeti: V II. razred: Franc Horvat od Sv. Bolfena v Slov. gor., Alfonz Kopriva iz Sp. Polskave, Jožef Krošelj iz Kapel. Franc Lasbacher od Sv. Petra pri Radgoni, Matija Munda od Sv. Tomaža pri Ormožu, Alojzij Mulec iz Hoč, Bogomir Pušnjak od Sv. Lovrenca pri Mariboru, Jožef Suhač od Sv. Jurija ob Ščavnici. V VII. razred: F. Šega iz Slov. Bistrice.

Bolgarska kraljica Eleonora umrla. Po daljšem bolehanju je v Sofiji dne 12. septembra umrla bolgarska kraljica Eleonora. Kraljica Eleonora, rojena princesinja Reuss je bila stara 57 let. Bila je izredno dobrosrčna in blaga gospa, prava mati revežem. Otroke prve Ferdinandove soproge je izredno ljubila. Njen zakon je ostal brez otrok. Kraljica Eleonora je ves čas vojske kot usmiljenka stregla ranjencem po bolnišnicah. Bolgarski narod je kraljico Eleonoro radi njene ljudomilosti izredno ljubil.

Vojvoda Hohenberški. Cesar je odredil, da sme najstarejši sin blagopokojnega prestolonaslednika Franca Ferdinanda, knez Maksimilijan Hohenberg odslej nositi naslov vojvoda Hohenberški s predikatom »visokost«.

Nemški „Schulverein“ je imel dne 8. t. m. na Dunaju svoj občni zbor. Predsednik dr. Gross je opozarjal, da se morajo vsi Nemci združiti okrog

»Schulvereina«, ker ga čakajo po vojni posebno velike naloge. O društvenem delovanju je poročal dr. Votava, gotovo pristen German, ki je povedal, da vzdržuje društvo 49 šol in 116 otroških vrtec in je napovedal poostreno delovanje Schulvereina, zlasti med Slovenci in med Čehi. Pozor! Dejanja zaležejo več, kakor vse besede. Stojmo na straži!

Dijaški kuhinji v Celju so darovali duhovniki zbrani pri Sv. Križu na Murskem polju, svoto 111 K. — V imenu učeče se mladine iskrena zahvala!

Slepi invalidi v Gradcu Dosedaj je bilo v graški zavod za slepce dodeljenih 51 slepcev invalidov. V zavodu jih je še do 30, med temi 7 iz Kranjske, 4 iz Primorske in 3 iz Slov. Štajerja in sicer Kramer Franc iz Novcerkve pri Celju, Šoster Franc iz Celja in Šilanec Filip iz Kapele pri Radencih. Za uboge siromake se prav lepo skrbi. Od vseh strani se podpirajo slepci, če hočejo storiti dobro. Tako n. pr. je nakazala baronica Moskon za Janeza Peniča iz Kozjega, ki je delal pred vojno na Nemškem, 8000 K in kurtorij mu je zasigural še 6000 K, da se za njega kupi primerno domovje. Č. g. dekan Dovnik iz Gornjega grada je v ta namen poslal 50 K, katera je dež. odbornik dr. Verstovšek podaril in sicer Šosterju 30 K, Kramerju pa 20 K. Zavod za slepce je pod vodstvom blagega in spretnega učitelja č. g. dr. Hartingerja.

Podjetniki, gospodarji, trgovci — sprejemajte invalide v lahke službe, katere lahko opravljajo! Priglasilo se je pri meni že nad 50 junakov, ki so v boju za domovino postali siromaki in bi še radi delali, da pozabijo na svoje gorje. Če kdo rabi za lahke stalne službe invalide, blagovoli mi naravnost pisati. Dr. Karl Verstovšek, posl. in dež. odbornik.

Slovenski invalidi Sp. Štajerja! Ker pri svojem obilem poslu ne morem več vsakemu odgovarjati, dokler nimam za njega kake službe ali pa rešenega vprašanja, naznanjam, da sem izročil vse zadeve invalidov, ki so se obrnili do mene, kurtoriju v Gradcu, ki bo že skrbel, da se vsakemu izpolni želja. Prav rad pomagam vedno siromakom tudi odslej, če se obrnejo do mene za kako posredovanje in pomoč. Dr. Karl Verstovšek, poslanec in dež. odbornik.

Poročil se je dne 26. m. m. revident južne železnice v Mariboru Ivan Kitak z gsdčno Kristino Rebolj.

Izguba hrabrostnih odlikovanj v slučaju zaporne kazni. Vrhovno armadno poveljstvo je v nekem gotovem slučaju izreklo, da izgubi vsak, kdor je obsojen tudi le na navaden zapor, vsa svoja hrabrostna odlikovanja (§ 48 v. k. z.) Le v slučaju posebnih olajševalnih okoliščin se mu morejo odlikovanja v smislu § 125 v. k. z. pustiti, ako ne nasprotujejo temu vojaški stanovski ali službeni oziri.

Iz poštne službe. Matej Vrbnjak, tajnik poštne ravnateljstva v Gradcu, je imenovan za poštne svetnika istotam.

Povratek beguncev z juga. Notranje ministristvo je dovolilo, da se smejo begunci splošno vrniti v sledeče pokrajine: Na Primorskem v politične okraje Koper, Lošinj, Pazin, Poreč, Krk, Voloska, Opatija; v političnem okraju Sežana, sodnijski okraj Sežana, izvzemši občine Zgonik; od političnega okraja Tolmin sodni okraj Tolmin, izvzemši občine Sv. Lucija, Tolmin in Volče; od okrajnega glavarstva Pulj sodna okraja Vodnanj in Rovinj, izvzemši mesta Vodnanj, občine Bal, Barbariga. Na Koroško se smejo vrniti begunci v celo deželo; izvzete so le še občine Lipalja ves, Naberjet, Pontabelj, Zabnica in Vžore v beljaškem okrajnem glavarstvu. Dalmacija je beguncem cela odprta za povratek.

Povratek stare ure. Dne 17. septembra ob 3. uri zjutraj se bo pričelo zopet staro časovno štetje. Ure se bodo uravnale za eno uro nazaj. Čas za uravnavo ur se je zategadelj izbral med 2. in 3. uro zjutraj, ker je ob tem času železniški promet najmanjši.

Cesarska slavnost 19. 8. 1917 v Mariboru. Ob koncu pregledovanja nabiralnih pol in po sklepu konečnih računov domneva si slavnostni odbor v posebno dolžnost in čast, da prav pristržno in iskreno zahvali vse daritelje in preplačevalce pri bogati in dragoceni tomboli, vse sotrudnice in sotrudnike pri pripravah in vršitvi lepe, navdušene in izredno patrijotične slavnosti, ki je prinesla ubogim pohabljenecem in sirotam po padlih junakih mariborskega okraja daleč čez 2000 K čistega prebitka. Tem vsem, kakor tudi vsem mnogobrojnim pozrtvovalnim gestom poplačaj in stotero povrni Bog, kar ste domačim revežem dobrega storili! Iz nabiralnih pol navajamo

naslednje dobrotnike: P. n. častiti gospodje in dame darovali so v kronah: A. Arzenšek 10, A. Arzenšek 1, L. Arzenšek 1, R. Arnšek 1, dr. Barle 5, J. Bele 10, Božič 1, Božič 2, F. I. Bogatič 2, H. Bračič 2, F. Bratušek 10, dr. Brn 2, A. Burešova 2, I. Cajnkard 20, J. Cesarec 4, Ciglarjeva primicija pri Sv. Marku niže Ptuja, izročilo upravnništvo „Slov. Gospodarja“, 67, Čagran 5, K. i. M. Černej 10, dek. Čížek 5, J. Conč 6, F. Conč 4, D. Črnko 1, J. Črnko 1, Jer. Črnko 5, Črnko jun. 2, Dobrave 2, major Dolšak 10, Drogenik 2, A. Drozg 1, dr. Enizgrivanec 1, framsko učiteljstvo 10, J. Frangež 5, J. Fuchs 1, občina Gabernik 8.38, Martin Gajšek 5, S. Gajšek 2, dr. Glaser 4, Viktor Glaser 10, M. Gajšek 2, Gnilšek F. 4, L. Gomilšek 2, J. Gobk ? 1, V. Gradišnik 3, Goričnik 1, dr. Großmann 10, O. Golob 3, Grilec 2, E. Helmer 2, M. Holz 1.40, A. Inkret 2, Irgolič 2, Ivnik 2, A. Jager 5, M. Janežič 10, R. Janežič 10, A. Janžekovič 10, dr. Jankovič 5, M. Jelenc 1, I. Jeremie 10, A. Jerovšek 10, Juvančič 2, Kacjan 2, Knapič 2, O. Knapič 1, J. Knapič 1, F. Kosar 4, F. Kocuvan 5, M. Kosar 2, Martin Krajnc 5, r. A. Kosi 10, dr. Kovačič 8, p. dr. Korošec 20, L. Kokol 2, J. Kužnik 1, Koroša 2, Koroša 2, pisarna dr. Kodermana 20, I. Kitak 2, J. Kodrič 2, J. Kočevar 5, M. Kump 2, J. Kolarič 5, Franc Kočevar 20, Anton Kociper 20, Josip Kostanjevec 10, Mara Koprivnik 10, I. Knuplež 1, U. Kmetič 1, A. Kolarič 1, Kramberger F. 4, Kramberger 2, M. Koprivnik 10, V. Lapajne 4, Lešnik 2, Lešnik Framski 10, Ledinec 2, Lenart 1, Leskošek 1, E. Lorgar 2, Lorgar 2, rodb. Lorber 5, Lojzika Lorber 5, M. Lobnik 2.20, A. Löwy 6, dr. Lukman 10, Lušin 1, J. Lorber 2, Maček 1, G. Majcen 10, F. Majer 2, Josip Majcen 10, St. Marin 10, Mih. Marin 8, p. M. Matek 10, dekan J. Moravec 10, p. dr. A. Medved 20, M. M. 3, Medved 2, R. Mencin 10, dr. Medved 5, P. Miklavc 5, F. Mlakar 2, k. i. š. dr. M. Napotnik 25, Najžer 4, Novak 3, Neimenovani 1, 1.70, 2, 3, 1, P. Omulec 15, J. Ozmeč 10, P. Ozebek 3, Ostrich 2, naduč. Paulšek 5, M. Pavalec 2, Pahernik 2, Penič 2, Petelinšek 2, dr. Pipuš 6, p. Pišek 4, občina Pokoše 3.50, J. Pogačnik 10, A. Pohle 2, M. Polak 5, M. Podjed 3, občina Polskava 35.60, R. Požun 2, J. Plohl 1, M. Poljančeva 20, Okrajna Ormoška Posojilnica 20, Pregrad 5, M. Presker 2, F. Presker 2, D. Pribil 5, R. Prosa 2, V. Pučelik 4, A. Rebol 2, Reja 1, A. Robič 2, Rosana 2, M. Rosina 10, F. Ruhs 1, I. Runovc 2, M. Seršen 5, I. Skerlec 5, Stergar 5, F. Simonič 10, dr. Slavič 10, dr. Somrek 10, M. Štraki 10, Šparl 5, Slana 1, P. Sorko 3, Svoršak 5, F. Strajnsak 2, J. Stein 2, F. Senekovič 2, A. Stupeca 2, gospa Slekovec 1, I. Supanič 4, I. Supanič 1, A. Sparl 2, A. Spritzei 4, Skvarča 2, A. Sinkovič 0.24, gđe. J. Serneč 10, F. Šegula 4, D. Škrbec 2, I. Schener 2, dr. Schmiermaul 10, Šilovinac 2, B. Šijanec 10, F. Šuntek 1, J. Šunko 5, H. Schreiner 10, A. Šket 4, Josip Schmiermaul 2, I. W. Šoštarič 10, J. Šabeder 2, M. Schmutz 0.60, Cirilova tiskarna 50, dr. Tomažič 10, A. Tkavec 2, kur. Tomšič 10, I. Trnšek 2, M. Tramšek 2, M. Travner 4, dr. Toplak 5, F. Tombah 4, J. Tratnik 5, K. Uranker 1, J. Uranker 1, M. Vauda 3, Fini Vrečko 2, A. Verbič 5, I. Veselič 15, V. neimenovan 10, M. Vraber 5, Vadnar 2, Z. Vahčič 1, L. Volavšek 2, dr. Ven . . . 2, Vranetič 2, I. Venigerholz 6, Wanger 4, M. Weingerl 1, M. Werniger 1.10, dir. Wiedra 10, ing. K. Wiedra 10, Weber 1, M. Zemljič 5, J. Zidanšek 20, K. Zillich 2, E. Zillich 1, Zvilak 1, I. M. Žolnir 5, dr. Žižek 10, Aug. Živko 2, Žmavo 1, I. Žagar 5. V naturalijah so odboru za tombolo izročili (nekateri sicer samo obljubili in drugi zopet prepozno odposlali) v prav obilni in dragi meri p. n. gospodje in dame: L. Babnik, Ivančič-Deu, Kuharič, Gomzi, M. Robič, Scheff, Polanec, Klemenčič, A. Kosi, J. Kočevar, dekan F. Moravec, dr. J. Somrek, A. Kirar, J. Rapoc, J. Ulaga, M. Gajšek, M. Vahčič, K. M. Černe, K. Pregl, B. Bezjak, M. Turner, I. Plepelec, Robič, Zdravec, Steinberger, T. Leber, Petelinc, Dobnik, Goričan, Mohorko, Šuntner, Terglavčnik, Jagodič, Sorko, Mozer, K. Krajnc, Dediček, Weixl V. I. Brus, M. Voglar, I. Weixl, V. Berdajs, Lorber, Koprivšek, M. Gajšek, Vrtnik, A. Drozg, M. Lobnik, c. kr. okrajno glavarstvo Maribor okolica, gospa Rožič, Pahernik, dr. Turner, Gođec, Pečnik. — S. M.

Vojaške oprostitive začasno oproščenih. Uradno se razglasa: Uslužbenici zasebnih podjetij itd., nadalje posamezni zasebniki, ki so kot vodilni ali drugače važni funkcionarji bili v interesu javnosti od vojaške preiskovalne komisije pri domobranskem ministrstvu oproščeni s pristavkom: Nadaljna oprostitev le v slučaju nesposobnosti za službo na fronti, se morajo, ako hočejo biti še nadalje oproščeni od vojaške službe, zglasiti pri najbližji vojaški evidenčni oblasti (okrajno glavarstvo) v svrhu vojaško-zdravniške preiskave glede njihove sposobnosti za vojaško službo. Zglasiti se pa morajo eden ali dva meseca poprej, predno poteče rok, do katerega so oproščeni. Vojaške evidenčne oblasti so dobile nalog, da morajo tozadevnim prošnjam ugoditi čimpreje ter o uspehu vojaško-zdravniškega preiskovanja pismeno obvestiti dotične osebe, ki prosijo za nadaljno oprostitev. Prošnjam za nadaljno oprostitev je nato priložiti uspeh vojaško-zdravniškega preiskovanja in sicer v izvorniku in ne v prepisu. Na ta način je dana možnost, da se take oproščene osebe, ki so za vojaško službo na fronti nesposobne, pravočasno še nadalje oprostijo, v nasprotnem slučaju pa, ako so do-

tične osebe za vojaško službo na fronti sposobne, je omogočeno prosilcem pravočasno skrbeti za nadomestek v vojaške vpoklicanega.

Gospodarske novice.

Valuta. V ministrstvu zunanjih zadev je bila dne 8. sept. skupna konferenca o valuti. V odsotnosti ministra zunanjih del grofa Czernina je konferenci predsedoval skupni finančni minister baron Burian. Poleg vojnega ministra Stöger-Steinerja so se udeležili konference kot zastopniki avstrijske vlade ministrski predsednik dr. Seidler, finančni minister Wimmer, trgovinski minister Wieser in poljedelski minister grof Silva Tarouca, kot zastopniki ogrske vlade pa ministrski predsednik dr. Wekerle, trgovinski minister Serenyi, finančni minister Gratz in poljedelski minister Mezöffy. Dunajsko in budimpeštansko časopisje je zelo vneto za to konferenco.

Žganje sliv. V osrednjem odboru Kmetijske družbe je odbornik dr. Verstovšek prijavil tudi pritožbo, da nekatera glavarstva ne dovolijo žgati slive in češplje. Nasvetovalo se je, da se v takih slučajih takoj pritožijo kmetje na c. kr. namestnijo. Na Srednjem Štajerskem spravljajo povsod kmetje češplje, ki padajo na tla v sode in jih pripravljajo za žganje. Ravno tako svetujemo, da delajo naši gospodarji, ker gre sicer vse to sadje v nič. Oblasti morajo dovoliti žgati za lastno vporabo. Pač pa ni dovoljeno žgati za prodajo. Sicer smo pa prepričani, da bodo kmetje vse zdrave češplje sušili, ker bo to dobrodošla hrana za zimo. Le za zimo skrbimo!

Tropine bo država zasegla. V zadnji seji Kmetijske družbe se je javilo, da bo vlada zasegla tudi tropine za krmila. Posvetovalo se je o tem predmetu. Dr. Verstovšek je zlasti zahteval, da se vladi sporoči, da mora vinogradnikom pustiti tropine v prvi vrsti v lastno vporabo. Le kjer jih ne rabijo in bi šle v zgubo, tiste naj zbira država. Ljudje pa tudi nimajo delavcev, niti časa, da bi spravljali na določeno mesto preostale tropine.

Za jedilno olje. Sadne peške dajo izorno jedilno olje. Svetujemo, da se od samih tropin peške takoj po prešanju odstranijo in posušijo. Od 1000 kg jabolk se dobi približno 10—15 kg pešk. 100 kg pešk da 12—15 kg izbornega jedilnega olja, ki se napravi tako kot bučno olje.

Več petroleja se je zahtevalo v seji Kmetijske družbe za posestnike, ki imajo mnogo posla ponoči radi stiskanja sadja in grozdja. Tozadevna vloga se je odposlala na c. kr. vlado.

Skrb za semena. Centralni odbor Kmetijske družbe je razpravjal o tem velevažnem vprašanju in sprejel načrte ravnatelja Jentscha. Odbor se je izrekel proti tem, da bi kaka centrala prevzela prodajo semena. Sprejel je tudi predlog dr. Verstovškega, da se oskrbi dovoljenje za dovoz semen iz Nemčije.

Očistite travnike plevela. Štajersko cesarsko namestništvo razglasa: Bolj kakor kedaj poprej je letos nastala krvava potreba, da se travniki pravočasno očistijo raznega plevela, zlasti takozvanega podleska, ki je strupeno zelišče ter škoduje naši živini, zlasti teletom. Vsled tega je deželni šolski svet odredil, da pri tem delu sodelujejo učenci ljudskih šol ter da naj vsak dan pod vodstvom učiteljskega osebja po 1 do 2 uri očistijo travnike raznega plevela, zlasti škodljivega podleska.

Dražba vojaških konj za poljedelska dela. Dražba vojaških konj za poljedelska dela se bo vršila: V Šoštanjju dne 23. septembra, 7. in 22. oktobra, 4. in 18. novembra, 2., 16. in 30. decembra. V Mariboru: 22. septembra, 6. in 21. oktobra, 3. in 17. novembra, 1., 17. in 29. decembra. V Radgoni 18. septembra, 2. in 16. oktobra, 6., 16. in 20. novembra, 4. in 18. decembra. Začetek dražbe ob 8. uri predpoldne. Na dražbi se bodo prodajali tudi taki vojaški konji, ki so opešali in onemogli. Konjski prekupci in barantači nimajo pravice do dražbanja. Če izdražban vojaški konj pogine v 14 dneh po dražbi in če pri tem ne zadene novega lastnika nobena kriva, dobi za poginolega konja brezplačno drugega konja, če, zanj pismeno prosi.

Sladkor za petijot. Slišimo, da nemški vinotrožci in vinogradniki pridno vlagajo prošnje za dobavo sladkorja za napravo petijota. Čudimo se, da se slovenskih vinogradniških krogov ni obvestilo, da se bo dobil sladkor v ta namen. Letos sladkor ni namenjen za izboljšanje vina, ampak za napravo petijota, v krajih, kjer primanjkuje sadja, ali pa je isto tako žlahtne kakovosti, da ga je škoda v veliki meri vpo-

rabi za pijačo. V slovenskem delu dežele je mnogo takih krajev, kjer se rabi mnogo domače pijače za delavce, a ni ne trohice sadja. Zahtevamo in sicer odločno zahtevamo, naj se sladkor, ki je na razpolago, dodeli predvsem takim krajem in sicer kmetiskim posestnikom, a ne bogatim vinotročem. Vinotročem letos absolutno ne gre ne enega kilograma sladkorja, ker bo vinski mošt imel itak dovolj stopinj sladkorja in ga ne bo treba poboljševati z dodajanjem sladkorja. Vlagajte torej, kmetiski posestniki, ki bi radi delali iz vinskih tropin petijot za potrebno domačo pijačo, prošnje za dobavo sladkorja in sicer na naslov: C. kr. kletarski nadzornik Rihard Petrovan, Maribor, okrajno glavarstvo. Radi nujnosti priporočamo, da se oddajo prošnje ekspresno. V prošnji navedite, koliko hektolitrov petijota hočete napraviti in koliko sladkorja boste rabili v to svrhu. Prošnjo še dajte potrditi pri županu in občinskem žetvenem komisarju. Kmetiske vinogradnike, ki se jim bodo prošnje odbile, prosimo, da nam to takoj naznanijo.

Vinske cene bodo objavljene gotovo v nekaj dneh. Kakor slišimo, bodo cene določene primerno in različno po raznih vinskih krajih. Na Dunaju so neki te cene že določene. Vsaka dežela bo najbrže imela posebne cene, ki pa ne bodo preveč različne med seboj. Na Spodnjem Avstrijskem bo določena cena za vina srednje kakovosti na 3.20 K, kar je manj vrednega, bo stalo manj, kar je boljšega, več. V prepornih točkah bodo določevali kakovost izvedenci. Za Štajersko je bilo predlagano za srednjo ceno 3 K; mošt bode za 10% vrednejši, sortirana vina ne bodo imela najvišjih cen. Izabela, šmarnica itd. 80 v do 1.120 K. Vina v steklenicah tudi ne bodo imela cen. V tej meri bodo najbrže določene cene, kakor se je poročalo v Kmetijski družbi. Centralni odbornik dr. Verstovšek je umestno povdarjal, da se pozna iz teh določil, da bodo cene zopet samo za male kmete in male gospodarje. Te so v ptujskem in mariborskem okraju preganjali in kaznovali, ker so prodajali vino po 2 do 3 K; uradno pa se je razprodalo vino iz zapuščine Stürgkhove po 5 do 6 K. Po govornikovem mnenju je tudi cena za izabelo prenizka, ker že sadjevec prodajajo po 2 K liter. Cene se bodo kmalu razglasile. — Ko je bila ta notica že stavljena, so bile objavljene uradne „primerne“ cene, ki jih v naslednjem prinašamo: Dunajska osrednja komisija za preizkušnjo cen je določila kot primerno (ravna) ceno za vino 3 K za liter. Ta cena je splošno merilo za vina po celi Avstriji. Za Štajersko veljajo posebej še naslednja določila: Srednjedobro vino štajerskega izvora pri pridelovalcu (v kleti) 3 K 1 liter. V veletrgovini z avstrijskim ali ogrskim belim vinom v sodih 360 K hektoliter, rdeče vino 380 K, v steklenicah po 7 desetink litra belo vino 3 K 70 v, rdeče 3 K 80 v. Gostilničarji smejo pri točenju računati 40% nad nakupno ceno, pri prodaji čez ulico 20% več. V točilnicah „pod vejo“ se sme točiti domače vino po 3 K 20 v. Za vino iz necepljenih ameriških trt (šmarnice itd.) je določena cena samo 1 K za 1 liter. Za vinski mošt srednje kakovosti je cena za 10% nižja kot za vino, t. j. 2 K 70 v liter. Ko dobimo besedilo sklepa osrednje komisije, bomo še poročali razne podrobnosti.

Izborna domača kava. Prave zrnate kave zdaj niti za izredno drag denar ni dobiti. V Trstu, v Zagrebu, na Reki, v Gradcu in drugih mestih jo na tihem prodajajo za nečuveno visoke svote. Za 1 kg tega blaga, ki je nekđaj stalo 2, 3 do 4 K, se sedaj plačuje 100, 200 do 300 K. Izključeno je, da bi dobili v naše kraje kaj prave kave. Računati torej moramo z nadomestili. Čitateljica „Straže“ in „Gospodarja“ Ana Gornik iz Slov. goric nam sporoča, da je iznašla izborna domača kavo iz navadnega njivskega korenja (ki se rabi za svinjsko krmo). Korenje se razreže na štiri ali več delov in se v peči dobro posuši. Tako posušeno korenje se potem zdrobi z roko na drobne kosce in se zmelje na kavinem mlinu ali malih železnih žrmljah, ki jih imajo skoraj pri vsaki hiši. Fino zmelji zdrob se potem kulja, kakor navadna kava in ima prijeten duh in izboren okus, ter ne rabi mnogo sladkorja. Če se pridene malo ječmenove ali pšenične kave, je tudi dobro. Gospodinje, pripravite si v jeseni in po zimi take kave! — Če ve kdo še za kako drugo kavino nadomestilo, naj se oglasi v „Straži“ in v „Slov. Gospodarju.“

Kam gredo krajcarji za sladkorne karte? Cenenim bralcem je še gotovo v spominu, kako sovražno so graški listi pisali meseca majnika proti našemu ljudstvu, ko so naš prevzvišeni knezoškofo nabirali živež za ubogo prebivalstvo mnogih gornještajerskih krajev. Bilo jim je premalo, da smo zbrali za nje na tisoče jajc, stotine kilogramov slanine in še drugo. To grdo nevhvaležnost si bomo dobro zapomnili! Že dolgo se nam pa vriva vprašanje, kam gredo tisoči in tisoči krajcarjev, ki jih naše spodnještajersko slovensko ljudstvo daruje ob prejemu sladkornih kart. Štampilija na sladkornih kartah sicer re-

če, da je oni krajcar namenjen za živež ubožnejšega prebivalstva, a do danes še nismo slišali, da bi kje na Slovenskem Štajerskem prejel kak slovenski delavec ali viničar, ki trpijo toliko pomanjkanja, le en vinar od teh tisočev vinarjev, ali pa morda kak živež zastonj, oziroma po nižji ceni. Ker nismo voljni še nadalje podpirati nemška mesta pri preskrbi z živi v času, ko imamo itak sami doma preveč stradajočih, zahtevamo, da grof Clary položi v tem oziru jasne račune in za naprej uporabi naš denar za naše reveže.

Proč z divjačino! Vlada poziva lastnike in najemnike lova, naj postreljajo divjačine, kolikor se da. Proti tistim lastnikom lova, ki radi nizkih cen divjačini ali iz kakegakoli vzroka ne bodo streljali divjačine, se bo postopalo z vso ostrojtjo. — Ta odredba nam dopade. Proč z divjačino! Kmetje, dregajte v love, naj postreljajo divjačino, da vam ne bo delala škode! Drugo vprašanje pa je, kje vzeti lovsko strelivo? Šiber ni, patron ni in tudi smodnika ter kapije splošno primanjkuje. Vlada, preskrbi ga, pa bo divjačine dovolj!

Sukanec se podražil za 2100 odstotkov. Pred vojsko je stala mala cevka navadnega sukanca 12 v, velika cevka pa 80 v, a sedaj pa stane mala cevka 1 K 70 v, velika cevka pa celo 18 K 17 v, torej se je tekom vojske podražil sukanec za celih 2100 odstotkov! Vlada se je z ginljivo naglico podvizala, da je nastavila najvišje cene za vse kmetijske pridelke, a dozda je ni storil niti koraka, da bi nastavila tudi za razne industrijske predmete najvišje cene.

Brezmesna dneva v Avstriji odpravljena. Iz Dunaja se poroča, da namerava vlada v kratkem odpraviti brezmesna dneva. Namesto teh pa namerava določiti še eden dan, katerega bo uporaba masti prepovedana.

Dve novi vrsti piva. Vlada je dovolila pivovarjem, da bodo smeli izdelovati dve novi vrsti piva. Ena vrsta bo vsebovala 4, druga pa 7 stopinj alkohola. Tega takozvanega lahkega piva bodo zvarili 5 milijonov hektolitrov. 20 odstotkov te množine piva je namenjenih za vojaške namene, ostalo pivo pa za nevojaško prebivalstvo.

Razne novice.

Za klobuk žrtvoval svoje življenje. Pri Cmureku je šel ob Murinem bregu 26letni delavec Fr. Gaudej. Nenadoma mu je veter odnesel klobuk v Muro. Ker je bil klobuk še nov, je skočil takoj za njim v vodo. Toda, ker ni znal plavati, je zašel v valove in utonil. Dan pozneje so iz vlekli iz Mure Gaudeja in njegov klobuk.

Monštranco ukradel. V Muravi na Gornje Štajerskem je iz kapelice na Kalvariji ukradel delavec Ferner monštranco v vrednosti 150 K. Sodišče mu je prisodilo 8 mesecev težke ječe.

Najmanjša država na svetu. Najmanjša država na svetu ni morda ljudovlada San Marino, ampak ljudovlada Saint Goust v gorovju Pirenej ob špansko-francoski meji, ki šteje 130 prebivalcev in meri celih 1500 štirijaških metrov. Ljudovladi načeljuje predsednik, ki je izvoljen za dobo 6 let.

Dopisi.

Maribor. Za voditelja nakupovanja svinj za živinsko vnočevalnico je za mariborsko okrajno glavarstvo imenovan okrajni živinczdravnik J. Iras.

Maribor. Tukaj je umrla Marijanica Erben, gojenka učiteljska in hčerka g. Antona Erzena v Podgorju pri Sevnici. Naše sožalje!

Maribor. Napeljava električnega toka je po izjavah v mestnem občinskem svetu zasigurana. Vojaštvo je odstopilo potrebni materijal in pravijo, v nekaj dneh naj se prične dela. Za prvo silo dobodo električno razsvetljavo ulice in ceste ter uradi. Nato se bo pričela tudi napeljava po hišah, toda baje omejeno, tako, da bo za prvo silo dobilo vsako manjše stanovanje le po eno žarnico, večje pa po dvoje.

Gornja Poljskava. Dne 1. septembra smo prelepo slavili 40letnico službovanja našega nadučitelja g. Josipa Sabati. Domačini in številni gostje so do zadnjega kotička napolnili veliko šolsko sobo, ki je bila vsa v cvetju in zelenju. V imenu občine se je g. nadučitelju zahvalil za njegovo neumorno in plodono 28letno delovanje v prid občine č. g. župnik Šebat in mu sporočil, da ga je občina v znak hvaležnosti in priznanja izvolila za častnega občana, kar so vsi navzoči pozdravili z velikim veseljem. Slavljena so nato pozdravili še gđ. Sveigler, gg. nadučitelj Rajšp, Dobnik, Pirkmajer in drugi. Ko je na koncu slavljence dvignil gosli in s svojimi ljubljenski učenci zapel „Domovini“ in cesarsko pesem, se je marsikomu od ganjenosti zasolžilo oko.

Slov. Bistrica. Občina je prepovedala v tukajšnjem kopališču skupno kopanje moških in žensk. Zlobni jeziki sedaj po mestu ugibajo, so li to prepoved zakrivile naše »nemške« frajle, ali pa vitki gospodje. Mi se v ta razmotrivanje ne bomo spuščali, mislimo pa, da bi zadostovalo, če bi g. cesarski svetnik nabil to prepoved samo na kopališču, nikakor pa ni bilo potrebno, še manje umestno, te bistriške neokusnosti nabijati po vseh mestnih vogalih, to tem manje, ko je itak stražnik ta slavni ukrep ravno med kosilom z bobnom oznanjal po mestu.

Marija Snežna na Velki. Dne 16. septembra je slavil posestnik Franc Rebernik s svojo ženo dijamantno poroko. Rebernik šteje 91 let in je še izredno čil in zdrav. Njegova žena je 6 let mlajša. Slavljencec je še služil pod cesarjem Francom pri 4. artilerijskem polku kot topničar in bombardir. Za časa maršala Radeckaja se je udeležil vojske l. 1848—1849 proti Lahom. Pri Paviji je bil ranjen. Pozneje je bil 21 let eksekutor pri cmureški davkarini. Odslej pa živi na svojem posestvu na Velki. Slavljencu še na mnoga leta!

Ormož. V Mihalovcih je v tamošnjem potoku dne 4. t. m. utonil 68letni kočar Ivan Pelc.

Šoštanj. Dne 27. avgusta t. l. je moral pustiti življenje, od sovražne krogle v glavo zadet, pri enem protinapadov na Sv. Gabrijelu rezervni poročnik domačega pešpolka stud. iur. Anče Mayer iz ugleodne narodne rodbine šoštanske. Ves čas v najljutejših bojih ostal je korajžno-veselega temperamenta, ki se je zrcalilo v vseh njegovih dopisih. Pa smrt je neizprosno zadala rodbini prekrut udarec, umorila je v poljani cvet, pokopala zlate nade, izsanjane v srcih ljubečih staršev. Ves Šoštanj sočustvuje s težko prizadeto rodbino. Ej, v dušo se seli misli mrak: Toliko dragocenih žrtev, katerim se ni konec, Ogrinja prirodo rjava jesen, Kje pestre so cvetke, kje bujna zelen? Življenje, krasota, vse smrti je plen! — Blag pokoj mlademu junaku in misel tiho in pobožno! — Šoštanski Slovenci.

Iz Dravinjske doline. Kdor ima ljubezen do domovine in habsburške vladarske hiše se je videlo dne 17. avgusta na rojstni dan našega cesarja Popsod, kjer sem hodil, sem videl na šolskih poslopih zastave. Samo v Ločah na »Franz Josefs Schule« in v Pektu pri Poljčanah na »Robegger Schule« je nisem zapazil. No, vsevedni ptujski Stajerc, ki veš toliko povedati o »nezvestobi do Avstrije«, ali tukaj ne najdeš nič spodtike? Gliha vkup štrih!

Dramlje. Strela je v nedeljo, dne 9. septembra vžgala marof pri Mihelnu v Sentilju in tri poslopja pri Špičnici v Dobju. Zgorelo je torej letos na petih krajih že 15 poslopij. Tatvin je pri nas tudi brezštevilo.

Celje. Mestni urad je odredil, da smejo na tedensko sejmišče priti prebivalci iz okolice še le ob 9. uri kupovati. Treba bi bilo, da okoliška občina sama odkaže in odredi svoje lastno sejmišče ter pozove ljudi, da prinašajo na njegovo sejmišče prodajat. Istotako je treba od glavarstva odločno zahtevati, da dobimo v okolici sami svoje karte in ne bomo odvisni od mesta.

Celje. C. kr. gimnazijski razredi z nemškim in slovenskim učnim jezikom v Celju. Vpisovanje v I. razred slovenske gimnazije v Celju se bo vršilo 17. septembra t. l. od 8—9. ure predpoldne; sprejemni izpiti v isti razred pa bodo od 9. ure naprej. Vpisovanje učencev II.—IV. razreda bo 18. septembra od 8.—10. ure predpoldne. Ponavljalni in dopolnilni izpiti bodo tudi 18. t. m. od 8. ure naprej. Slovesna služba bo 19. t. m. ob 8. uri. Redni pouk se bo začel 20. t. m.

Sv. Jedert nad Laškim. Dve karti so dobili Krašovčevi (Firštovi) v Rečici ob enem. Na eni piše sin Franc, pionir, z goriškega bojišča: Zdrav sem še, hvala Bogu, pa upanja nimam, da bi se še kedaj videli. Z Bogom ostanite, jaz pa ostanem ljubeči vas **sin do hladnega groba.** — Drugo pa je pisal Vinko Podbrežnik: Pozdravljam Vas vse skupaj kot Vaš nepoznani prijatelj. Naznanjam Vam nekaj. Ne smete biti preveč žalostni. Vašega Franceta ste izgubili v soboto, dne 25. avgusta, zvečer. Jaz sem iz Celja, bila sva si najboljša prijatelja, ali kaj to pomaga — Razžalostili so se domači, drugi pa so rekli: Škoda ga je!

„Straža“ stane za celo leto 10 K, za pol leta 5 K in za četrt leta 2 K 50 v. Kdor še ni poravnal dolžne naročnine ali še naročnine za drugo polletje ni obnovil, ga prosimo, da to takoj stori. Kdor hoče nabirati nove naročnike, mu pošljemo poloznice. Denar se pošlje na naslov:

Upravištvo lista »Straža«
Maribor, Koroška ulica št. 5.

Zadnja poročila došla v petek dne 14. septembra.

Majnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 13. septembra.

Italijansko bojišče.

Težki artilerijski ogenj proti našim postojankam na gori Sv. Gabrijela in vzhodno od Gorice se nadaljuje. Ko smo očiščevali naše jarke na severno-zahodnem pobočju gore Sv. Gabrijela, je bilo včeraj zjutraj po srditih bojih vjetih 23 sovražnih častnikov in 535 mož, vpljenjenih pa 12 strojnih pušk. Močne sovražne patrulje, ki so prodirale proti Podlescam, so bile zavrnjene.

Na Tirolskem in Koroškem so nalivi in sneženi viharji ovirali bojno delovanje.

Vzhodno bojišče.

V Bukovini ter ob Zbruzu živahnejše sovražno artilerijsko delovanje in delovanje prednjih straž.

Albansko bojišče.

Nobenih pomembnih dogodkov.

Majnovejše nemško uradno poročilo

Berolin, 13. septembra.

Francosko bojišče.

Vsled meglenega vremena je bilo bojno delovanje tudi na bojnih frontah vobčemalenkostno, izvzemši od časa do časa pomnožene artilerijske boje in boje na prednjih bojnih poljih.

Vzhodno bojišče.

Južno od ceste Riga—Wenden so se naše kavalerijske čete umaknile močnemu ruskem pritisku čez Marizberg in Novo-Kajpen. Severno od Baranoviča, vzhodno od Tarnopola in ob Zbruzu živahen ogenj in poizvedovalne praske. Med Dnjestrom in Črnim morjem nobenih večjih bojnih dogodkov.

Macedonsko bojišče.

Južno-zahodno od jezera Ohrida so prišli v gorovje samo slabi sovražni oddelki.

Wekerle o Hrvatih

Ogrski ministrski predsednik Wekerle se je v otvoritvenem govoru v parlamentu izrazil: Vlada bopospeševala ojačenje Hrvatske in Slavonije ter tudi postavno utemeljeno željo, da se Dalmacija zopet priklupi tem deželam.

Grof Pejačević je v imenu Hrvatov izjavil, da jih je prijetno dirnila izjava ministrskega predsednika, da bo podpiral želje Hrvatov po ujedinenju Dalmacije. Pri tej priložnosti izraža v imenu celokupnega naroda željo, da bi se vse dežele združile s Hrvatsko, v katerih stanujejo narodi, ki so po jeziku in krvi istovetni s Hrvati, in ki so nekđaj pripadali k Hrvatski in so se od monarhije sedaj terjali nazaj.

Pejačević je unionist vendar se je tudi že ozelo približal naši jugoslovanski državi.

Novo francosko ministrstvo

Radi raznih nesoglasij v kabinetu je dne 9. t. m. podalo francosko ministrstvo Ribot odstavko. Po dolgotrajnih pogajanjih se je posrečilo prejšnjemu vojnemu ministru Painleve sestaviti sledeče novo ministrstvo: Painleve ministrski predsednik in vojni minister, Perret pravosodstvo, Ribot zunanje zadeve, Chaumet mornarico, Steeg notranje zadeve, Chaveille javna dela, Vincent pouk, Clementel trgovino, David poljedelstvo in Long oskrbo z živili. Imenovanih je tudi 11 državnih podtajnikov. V novem ministrstvu sedijo štirje židi.

P. n. župnijski uradi se uljudno prošjo, da takoj naročijo spovedne in obhajilne liste za leto 1918 in druge potrebščine, ker ob novem letu jim ne noben način ne bo mogoče pravočasno ustreči radi pomanjkanja delavcev, plina in sirovega olja. Naročite torej takoj! — Vodstvo Cirilove tiskarne v Mariboru.

Oddaja konj za poljska dela brezplačno!

Vpraša se naj pri Ersbatt. FHR. 28, topničarska vojašnica v Mariboru, Objekt VIII, II. nadstr. soba št. 49.

HRASTOV LES,

DEBELI

prodaja Kmetijska zadruga
NA CVENU PRI LJUTOMERU. 499

Općinska Štedionica u Drnišu (Dalmacija).

Hranilne vloge koncem l. 1916. K 1.137.683-37

Rezervni zaklad „ 95.180-92

Obrestuje hranilne vloge koncem vsakega polletja s

4 1/2 % brez odbitka.

Občina Drniš jamči za varnost s celo svojo davčno močjo in z vsem svojim premoženjem, vrednim

10 milijonov.

Hranilnica je pod državnim nadzorstvom.

Zavod uživa pupilarno varnost ter se vsled tega sprejemajo tudi vloge mladoletnih, sirotinskih in cerkvenih zakladov.

Podeljne amortizacijsko hipotekarna posojila po 6 %.

Naročajte, priporočajte, podpirajte v prvi vrsti sve list v Novem mestu

Dolenjske Novice

vsi dolenjski rojaki, ki živite na zelenem Štajerskem. Naprej plačana letna naročnina 3 krone.

Kostanjev les in smrekovo skorjo

kupi vsako množino po najvišjih cenah

Jakob Vrečko,

Maribor, Cvetlična ulica št. 8. 534

Vinograd s trgatvijo

se prod. Več pove g. Pajdaš v Gornji Pohanci, Brežice-Sromlje, dne 18. t. m.

GOSTILNA

z lepimi prostori Narodni dom v Slov. Gradcu se da v najem z 1. oktobrom. Natančne pojasnile se izve pri Jožef Druškoviču, trgovcu v Slov. Gradcu.

Dijak spodnje gimnazije se sprejme na stanovanje in hrano. Naslov: Sodnijska ulica št. 11, I. nadstropje, Maribor.

„Panorama-International“

Maribor, Grajski trg št. 3. Praven gostilne „k črnemu orlu“ se priporoča na obilen obisk. Odprto cel dan. Vstopnina 30 v. otroci 20 v. Predstava traja 25 minut. Vojni dogodki iz vseh bojišč, pokrajine vseh dežel celega sveta v naravni velikosti, slikovite in resnične. Za malo denarja in malo izgubo časa se vidi mnogo zanimivosti celega sveta. Kdor si enkrat ogleda „Panorama“, pride zopet, ker so vedno nove predstave.

Za pristnost in izvor se jamči v celnem obsegu.

VINA bela, rdeča in črna (dalmatinska) od 56 l naprej

po povzetju prodaja in razpošilja tvrdka

F. CVITANIC vdova **V MARIBORU,**

Šolska ulica št. 5.

Knjigarna, umetnine in muzikalije.

Goričar & Leskovšek

Celje

trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami na debelo in drobno, priporoča: trgovcem in preprodajalcem velikansko izbero dopisnic **XX** po raznih cenah. **XX** Za gostilničarje: Papirnatu servijete vsled novih predpisov namestnije v Gradcu po zelo nizkih cenah.

Dijak spodnje gimnazije se sprejme na stanovanje in hrano pri slovenski obitelji. Domkogelgasse št. 2 pri vili Alwis, Maribor.

Čevlji

z lesenimi podplati,

najboljše kakovosti, okovani, znotraj obloženi s kožuho.

Št. 26—28 K 14.—

„ 29—34 K 17.—

„ 35—38 K 20.—

„ 39—41 K 23.—

„ 42—46 K 26.—

Posiljanje po pošti. Povzetje. Zamenjava dovoljena! Poštnina in stroški pošiljanja do 5 kg 1 K 40 v.

M. Schram, Maribor ob D.

GOSPOSKA ULICA.

IZDELOVANJE

raznovrstne cerkvene oprave, kot oltarjev, kipov, vojnih spominskih plošč, kakor tudi prenovljenje istih ohranite po končani vojski našemu slovenskemu umetniku-podobarju in pozlatarju

Ivanu Sojč

Maribor, Reiserjeva ulica št. 26.

Cvetje

iz vrtov sv. Frančiška

(glasilo III. reda) izhaja v Kamniku na Kranjskem in stane za celo leto 2 K.

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru

Brzojavni naslov:
Cirilova tiskarna
Maribor

sprejema vsa tiskarsko stroko spadajoča dela kakor: časnik, knjige, brošure, stenske in druge keledarje.

Za vsa tiskarska dela: spovedne in misijanske listke s črtno, rdečo ali modro tiskano, uradne savitke s natpisom glave ter razne esmanilne zapise. Za glavne občinske, žalske in druge urade: uradne savitke, osemnika, napise, razglase, plačilne predpise, prejemna potrdila itd. Za obrtnike in trgovce: pizama, savitke, okrožnice, račune, opozime, menice, cenike, dopisnice, naslovnice, letake in lepake s črtno in drugobarvno tiskano. Za posejilce, sadrge in družtva: pravila, zapiski, pristopnice in splošne, letna poročila, računne zaključke, družtvene snake, vabila itd.

Trgovina tiskarne sv. Cirila
MARIBOR, v lastni hiši Koroška cesta št. 5

priporoča svoje veliko zalogo raznega papirja, peresnikov, peres, škarij, sv. Cirila, sv. Krištofa, radirk, kamenčkov, tablic, črnih, svetlih (bež, zelenih in belih, v vseh velikostih), trgovskih knjig, noticov, piznatega papirja v raznih in škarijah, razpisnice, itd. — Švete podobe (male, velike in stenske), raspela vseh velikosti, molitveniki, moleki, svetinje, škarije, — štambljice za urade in dr. — Potreba točna in solidna.

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neom. zavezo

sprejema hranilne vloge od vsakega, in jih obrestuje po

4 %.

Za nalaganje denarja po pošti so na razpolo gopolonice c. kr. poštne hranilnice na Dunaju št. 92.465.

Rentni davek plačuje zadruga sama.

Posojila daje

članom na vknjižbe, na poroštvo in zastavo pod zelo ugodnimi pogoji. Vknjižbe in druge zemljknižne izpeljave izvršuje posejilnica sama brezplačno; stranka plača le koleke.

Uradne ure

vsak delavnik od 9. do 12. ure dopoldne.

„Hotel Beli vol“, Graška (cosarja Viljema) cesta št. 9.

Naznanilo.

Na podlagi naredbe c. kr. urada za ljudsko prehrano z dne 17. maja 1917 drž. zak. list št. 221 smejo sadje nakupovati samo tisti, ki imajo tozadevno dovoljenje od urada za zelenjavo in sadja v Gradcu. oziroma ki so v to pooblašteni. Vsaka druga nedovoljena nakupovanja oziroma prodaje sadje se strogo kaznujejo. Dolžnost pooblaščenega nakupovalca za sadje je, da vsako neopravičeno kupčijo s sadjem takoj naznani na imenovano mesto. Za okrajna glavarstvo Maribor in Ptuj ima polnodeljavno pravico nakupovanja sadja v vsaki množini gospod Franc Krepek pri Sv. Lenartu v Slov. goricah, kamor se naj naslovijo tozadevni dopisi. Župani mu naj grede na roko ter naj ljudstvo o tem opozorijo. Cene 25 v ozir. 30 v, sadje za prešanje in od 44 v do 75 v ozir. 85 v, drugo lepo mešano, ali izbrano prvovrstne sadje na kolodvor postavljen.

FRANC KREPEK.

KUPIM

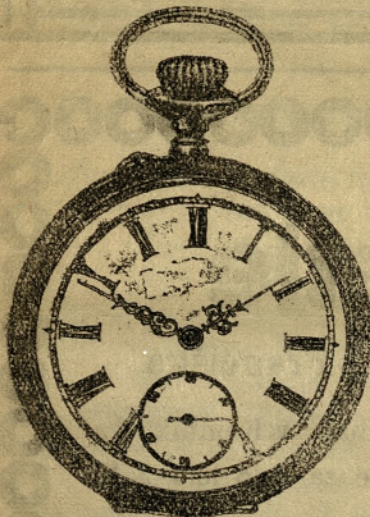
vsako množino **jabolk** tudi za prešanje po postavno določenih cenah.

Za vsako župnijo v okrajnem glavarstvu Maribor in Ptuj se iščejo tudi zanesljivi nakupovalci proti dobri plači.

FR. KREPEK,

pooblaščen nakupovalec sadja.
Sv. Lenart v Slovenskih goricah.

Ure! Ure!

V veliki izbiri in po nizkih cenah.

Za vsako uro se jamči!

Precizijake ure, Schafhausen,

Zenith, Omega, Eterne

Očala: Za kratkovidne nova, zboljšana stekla.

Franjo Bureš Maribor

urar, zlatomer in očalar,

Tegetthofova cesta 39. Prvi urar od glav. kolodvora.

SUHE GOBE (JURČKE)

kupuje v vsaki množini in po najvišjih cenah

M. RANT, KRANJ,

največja eksportna tvrdka suhih gob.

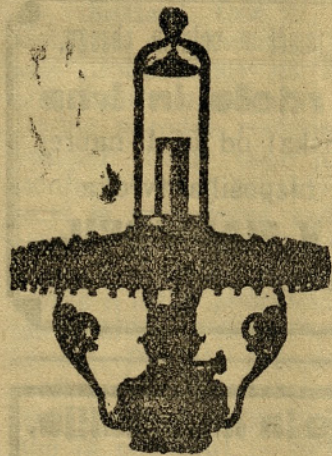
BEGUNCEM, INVALIDOM,

revnim slojem, kakor tudi šolski mladini se nudi posebna prilika z nabiranjem in sušenjem sedaj zelo potrebnih zdravilnih zelišč, priti do postranskega dobrega zasluzka. Natančna pojasnila daje

tvrdka **R. Lukmann**, prej Jos. Leuz nasl. v Ljubljani, Ahacljeva cesta št. 10. v bližini sv. Petra cerkve.

Vinski kamen,

sube gobe, kumno, med, vosek, sveže in suho sadje smrekove storže, sploh vse deželne in gozdne pridelke, kakor tudi vinske sode in vse vrste praznih vreč kupi vsako množino veletrgovec **ANTON KOLENC, CELJE.**

Edina štajerska steklarska narodna trgovina

Na debelo!

Na drobno!

FRANC STRUPI :: CELJE

Graška cesta

priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za sodobe. — Prevzete vse steklarskih del pri cerkvah in stavbah.

Najsolidnejša in točna postrežba.

Ustanovljeno l. 1893.

Ustanovljeno l. 1893.

Vzajemno podporno društvo

v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Devoljuje članom posojila proti poročtvu, zastavi življenjskih polic, posestev, vrednostnih papirjev ali zaznambi na službene prejemke.

Vračajo se posojila v 7%, 15 ali 22%, letih v odsekah ali pa v poljubnih dogovorjenih obdobjih.

Kdor želi postajati, naj se obrne na pisarno v Ljubljani, Kongresni trg št. 19, ki daje vsa potrebna pojasnila.

Zadruga sprejema tudi hranilne vloge in jih obrestuje po 4 1/2%.

Društveno lastno premoženje znaša koncem leta 1915 519.848.40 kron. Deležnikov je bilo koncem leta 1915 1924 s 15.615 deleži, ki reprezentuje jamstveno glavnice za 6.089.850 kron.

Deklico ozir. študentko od 10 let naprej sprejemam k svoji 11 letni hčerki v Mariboru, Volksgartenstrasse 22 na stanovanje in hrano, pod strogim nadzorstvom. Ponudbe na gospo Ziaauer, dv. Jakob v Slov. gor.

VINO

belo (tudi za sv. maše), rdeče in črno dalmatinsko od 56 litrov naprej razpošilja po povzetju

A. OSET

p. GUSTANJ, Koroško.

GOBE

lepo posušene kupim tudi letos v vsaki množini. V prvi vrsti klanke gobe, potem pa tudi druge vrste. Prosim sukiti in ponuditi same take vrste gobe, ki jih poznate kot enkratne. — Rudolf Starogvašnik, ekspozit gob v Konjicah Štajerska. 831

Vila,

ali vili pod bna hiša z vrtom vred, mariborska okolica, cena okrog 25.000 K se kupi takoj. Ponudbe pod „Vila“ na upravnishro lista.

Vojak želi stanovanje v Mariboru pri boljši družini, hrano svojo; samo za kubanje prosil. Ponudbe na upravnishro.

Spodnještaj. ljudska posojilnica v Mariboru

reg. zad. z neom. zav.

Hranilne vloge

se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: navadne po 4 1/2%, proti trimesečni odpovedi po 4 1/2%. Obresti se pripisujejo h kapitalu 1. januarja in 1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštne hranilne položnice (97.078) na razpolago. Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajajo

le članom in sicer: na vknjižbo proti pupilarni varnosti po 5 1/2%, na vknjižbo sploh po 5 1/2%, na vknjižbo in poročtvu po 5 1/2%, in na osebni kredit po 6%. Nadalje izposojuje na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzame posojilnica v svojo last proti povrnitvi gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo 7 kron. Prošnje za vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le kolke.

Uradne ure

so vsako sredo in četrtek od 9. do 12. ure dopoldne in vsako soboto od 8. do 12. ure dopoldne izvemši praznike. V uradnih urah se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila se dajajo

in prošnje prejemajo vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne.

Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnike.

Stolna ulica 6 (med Glavnim trgom in stolno cerkvijo.)